ארכיוו

אויסגעקליבן פון די אידישע ארכיוון • מגיה געווען • צוויי מאל א וואך

נומער 14 • מאנטאג, כ"ז כסלו תשפ"ז • 7טן דעצעמבער 2026 • די וואך פון פרשת מקץ

וּרְחֹבוֹת הָעִיר יִמָּלְאוּ יְלָדִים וִילָדוֹת מְשַׂחֲקִים בִּרְחֹבֹתֶיהָ

זכריה ח, ה

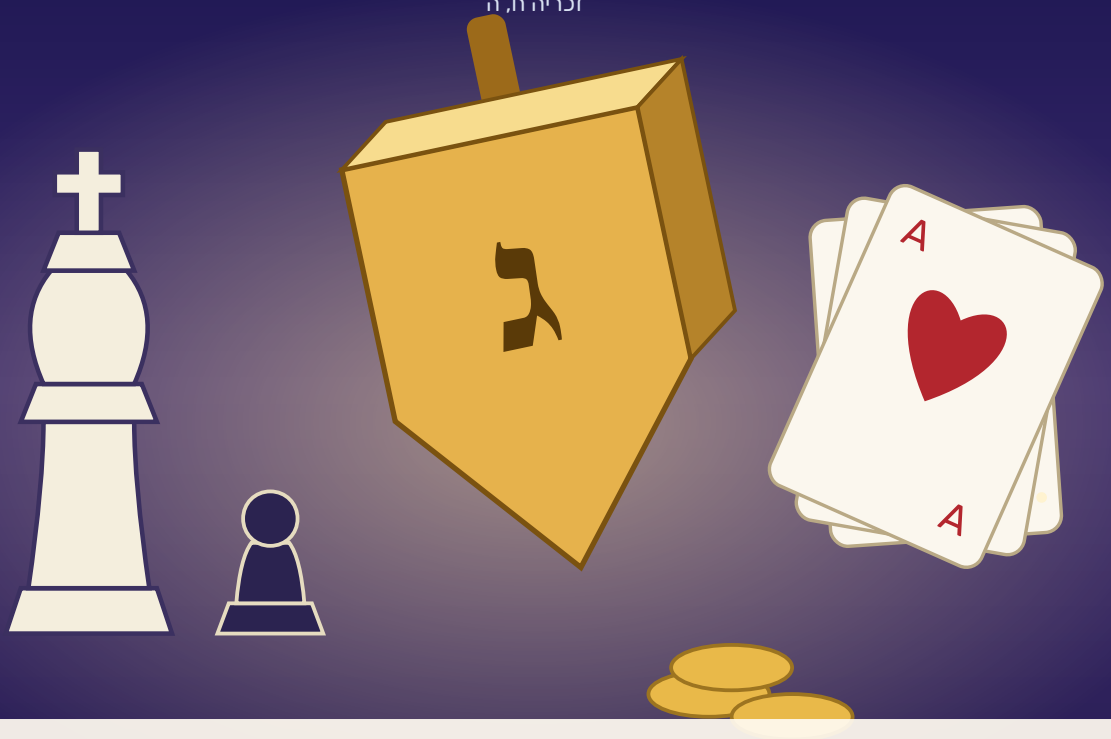

אין דעם נומער

א לימוד איבערן שאך ברעטל
microssoft • פעליעטאן

דריידל, דריידל, דריידל
תוהו ובוהו • היסטאריע

ספארטס און דער אידישער מאמענט
berlbalaguleh • קולטור

פראבאביליטי: וואס זענען די שאנסן?
פארוואס? • וויסנשאפט

איבער חנוכה, געמישטע געפילן און קוויטלעך
חכם-לב • איבערלעבונגען

דער מאנטי האל פראבלעם
א שמועס פון קאווע שטיבל

ארכיוו

נומער 14 • מאנטאג, כ"ז כסלו תשפ"ז
7טן דעצעמבער 2026 • די וואך פון פרשת מקץ

הקדמה

שאך, דריידל און קארטן: א נומער וועגן שפילן

א גוטן מאנטאג און א פריילעכן חנוכה, טייערע לייענער!

היינט איז דער דריטער טאג חנוכה, און אין אסאך שטובן ליגט נאך א דריידל אויפן טיש צווישן די לאטקעס. האבן מיר געגעבן דעם נומער א טעמע וואס פאסט צו די לאנגע ווינטער־נעכט: שפילן און פארוויילונג. שאך און קארטן, דריידל און ספארט, און די חשבונות וואס באהאלטן זיך הינטער יעדן שפיל.

מיר הייבן אן מיט „microssoft" פון זאלצוואסער, וואס האט תשעה באב געשפילט שאך מיט זיך אליין, און זיך פלוצלינג געטראפן שטיין צווישן די פויערלעך אויפן ברעטל. דערנאך לערנט אונז „פארוואס?" די אלף־בית פון פראבאביליטי: וואס זענען די שאנסן ביים ווארפן א מטבע אדער א קוביה? און „תוהו ובוהו" דערציילט די לאנגע געשיכטע פונעם דריידל, פון אלט־רוים ביז אונזערע חנוכה־טישן.

„חכם־לב" נעמט אונז מיט צו א חנוכה־מסיבה מיט קוויטלעך, וואו יעדער וויל אז דער חבר זאל פארלירן, אבער נישט צו פיל. „berlbalaguleh" ערקלערט ווי אזוי מען שפילט בעיסבאל, און דערציילט פון אידישע ספארט־שפילער וואס האבן נישט געשפילט אום יום כיפור און אום שבת.

אינמיטן נומער קריגט זיך דער עולם אויף קאווע שטיבל איבער דריי טירן, א קאר און צוויי ציגן – דער באקאנטער „מאנטי האל פראבלעם" – און צום סוף שפילט מען עס טאקע אויס. און „שלמה המלך" האט געוואונען די לאטערי, און ווייסט נישט וואס צו טון מיט דעם געלט. דערצו: פערל פון די ארכיוון, „היינט מיט . . . יאר צוריק" (א ווינטער־באריכט און א חנוכה־קשיא), און די תגובה פון דער וואך.

אלע שטיקער זענען אויסגעקליבן פון די ארכיוון און מגיה געווען לויט די כללים פון אויסלייג און גראמאטיק. דער טעקסט איז געבליבן ווי די שרייבער האבן אים געשריבן, אויסער די תיקונים וואס די כללים פאדערן; וואו מיר האבן עפעס אויסגעלאזט, שטייט [פארקירצט]. א פריילעכן חנוכה, און גוט שפילן!

די רעדאקציע

אין דעם נומער

פעליעטאן	א לימוד איבערן שאך ברעטל • microssoft	3
וויסנשאפט	פראבאביליטי: וואס זענען די שאנסן? • פארוואס?	6
היסטאריע	דריידל, דריידל, דריידל • תוהו ובוהו און אנדערע	8
איבערלעבונגען	איבער חנוכה, געמישטע געפילן און קוויטלעך • חכם-לב	10
קולטור • ספארט	ספארטס און דער אידישער מאמענט • berlbalaguleh און אנדערע	12
א שמועס פון דער וואך	דער מאנטי האל פראבלעם • יידל, געפילטע פיש, משה געציל און אנדערע	15
הומאר	איך האב געוואונען די לאטערי! • שלמה המלך און אנדערע	20
קורץ און שארף	פערל פון די ארכיוון • פון די ארכיוון	22
היסטאריע	היינט מיט . . . יאר צוריק • פון די ארכיוון	24
קאלום	די תגובה פון דער וואך • מתבודד	25
מקורות	מקורות • די רעדאקציע	26

פעליעטאן

א לימוד איבערן שאך ברעטל

תשעה באב, אכט שעה צו פארברענגען, און קיינער צו שפילן מיט. שפילט מען שאך מיט זיך אליין – און פלוצלינג שטייט מען אויפן ברעטל צווישן די פויערלעך.

פון **microssoft**

זאלצוואסער • זאלצוואסער • „א לימוד איבערן שאך ברעטל" • 24סטן אקטאבער 2012
https://zaltzvaser.sites.tab.bot/t/34.html

[פארקירצט]

אזוי ווי יעדן תשעה באב פלאניר איך וואס צו טון מיט די 8 שעה וואס מ'קען נישט: נישט עסן! נישט טרינקען! נישט שלאפן! (פאר די וואס ווייסן די רעזולטאטן פון א שלאף אין א תענית איז עס קיין קשיא נישט) נישט לערנען! נישט שפאצירן! נישט פרייען! וכו', בין איך דאס יאר אויפגעקומען מען וועט שפילן שאך!!! געוואלדיג!!! די מעלות פונעם שאך זענען באקאנט, עס האט נישט קיינע פון די אויבנדערמאנטע פעלערן, און עס נעמט דעם קאפ אביסל מחשבה. שוין! די בעסטע עצה, און איך דארף נאר טרעפן מיט וועם צו שפילן... איז א פראבלעם, מיין ווייב קען ניטעמאל טשעקער'ס מיינע קינדער וויל איך דאך איינרעדן אז איך לערן תשעה באב מסכת שבת די דפים וואס מ'מעג יא, און מיינע גוטע פריינט ווייסן ווי גוט איך קען שאך זוכן זיי זיך איינעם וואס קען יא... נו! וואס טוט מען?

בליצט מיר אויף א געדאנק! איך וועל שפילן מיט מיר אליינס! ווער זאגט אז אין יעדע מלחמה מוז זיין צוויי זייטן? עס וועט זיין איך קעגן מיר אליינס, א שטייגער ווי מיינע אפטע שמועסן וואס איך כאפ צו מיר אליינס. און קיינער וועט נישט וויסן צי איך האב פארלוירן אדער געווינען, און אויב איך וועל באשלוסן אז איך האב שוין גענוג געליטן וועל איך צעווארפן דעם שאך ברעטל און נישט כאפן קיין באטל אין קאפ דערפאר... אן אייזענער פלאן.

זעץ איך מיך צום שאך ברעטל, און נעם ארויס די שטיקער, איך פאנג אן צו לייגן ווייס אויף איין זייט און שווארץ אויף דער צווייטער, און אט כאפ איך זיך: ווער זאגט אז מיין קעגנער איז צופרידן פון דעם קאליר, אפשר ווען איך לאז אים ווען רעדן וואלט ער קלאר געזאגט ער וויל זיין ווייס, נישט שווארץ? שוין גיי קריג זיך! בפרט מיט איינעם וואס קען זיך נישט אליינס דיפענדן, עס פילט עפעס נישט גוט צו טון, מילא גיב איך נאך און איך טויש זייטן... איין מינוט! איך בין נישט זיכער אז דאס איז וואס ער וויל און די איינציגע וועג צו וויסן, איז זיך אריינצולייגן אין זין מצב און זען וואס וואלט איך ווען געוואלט? שטייט דאך ואהבת לריעך כמוך, איך זיץ און איך בין זיך מתבונן, אז לכאורה וואלט איך ווען געוואלט זיין ווייס, והא ראי' איך האב אזוי אנגעהויבן, מילא גיב איך אים דעם כבוד, והנה מ'גייט שפילן.

מיין קאפ טוט מיר אביסל ווי און איך קוק אן דעם שאך ברעטל אנדערש ווי אין א זאטן טאג, איך זע מיך פלוצלינג שפאצירן צווישן די פויערלעך. . . איך בין טיעף פארקלערט אין א מצב פון סאבקאנטשעסנעס, און איך זע א דמיון. איך שפאציר אזוי ארום און מיינע טריט גייען אויף שווארץ און רויטע ריזיגע קעסטלעך, עס נעמט מיר א מינוט אדער צוויי אנצוקומען פון איין קעסטל צום צווייטן, און אויף יעדן קעסטל שטייט א פויערל. וואס דארף איך אייך דען מסביר זיין? א פויערל מיט אלע מפרשים, א רוסישע קוטשמע, א דזשעקעט פון פעל, און שטיוול ביז די קניען, מיט צוזאם געלייגטע הענט שטייען זיי יעדער אויף זיין באקסל און ווארטן אויף באפעלן...

איך הער עפעס... ششششש.... מען רופט אויס א דרינגענדע אסיפה. איך האלט מיך שטיל. איך וויל הערן. איך דריי זיך ארום און איך זע אינטער מיר שטייט הער לויפער מיט הער טורעם, און שיקן זיך בריוועלעך וואס קיינער קען נישט פארשטיין. דער פערדל לעבן זיי קוקט אריין ווי א פערדל אבער פארשטייט נישט קיין ווארט, איך פארשטיי פארוואס מ'האט אים געגעבן דעם ניק פערדל... און די שאך מיט די שעכין זיצן אינדערמיט און פירן אן די גאר וויכטיגע אסיפה:

שאך: מיינע טייערע קאלעגן סאלדאטן פויערן, לויפער'ס טורעם'ס, און אלע אינטערטאנען! ווי איר ווייסט זענען מיר אין אן עת מלחמה, און עס איז אנגעקומען א ידיעה אז דער ווייסער שונא האט זיך אריענטירט נישט ווייט פון אונזערע גרעניצן מיט א ריזיגן מיליטער. די פויערן וואס שטייען אויפן פראנט זאגן אז מ'זעט נאך גארנישט ביזדערווייל, ווייל סך הכל קענען מיר זען 2 באקסעס ארום אונז, אבער לויט וויאזוי מיר אלע האבן זיך געטראפן היינט אויסגעשטעלט אנשטאט צו ליגן אין א פארמאכטן שאכטל צוזאם געווארפן ווייס מיט שווארץ זענען מיר אלע אויף עקסטערע באקסלעך, זאגן אונזערע מבינים אז אינדערהיים האט דאס געמיינט א שעת מלחמה, און דאס איז א טאקטיק פונעם שונא, ער

שטעלט אונז אויף שיין כדי אונז אומצואווארפן, און צום סוף זיך צו נעמען צום קעניגרייך די שאך און שעכין.

מי לשאך אלי? ווער איז גרייט? ווער איז שנה ראשונה? ווער האט א נייע דירה? ווער האט געזינדיגט? וכו' און די איבריגע זאלן זיך שטעלן צום מיליטער, עס איז א שעת חירום, מען שטעלט יעדן צום מיליטער...

עס איז שא שטיל... די פויערלעך זאגן נישט קיין ווארט! די פערדלעך לויפער'ס און טורעם'ס ווייזן גאר א שטארקן גרייטקייט, און זיי דרוקן אויס שטארקע מיטארבעט מיטן קעניגרייך.

אט שטעלט זיך אויף די קריגס מיניסטערן די שעכין, און פאנגט אן צו טון צו דער זאך: זי רופט אויס נעמען און פרעגט צו מ'איז אויף דער פאזיציע, און יעדער ענטפערט יא! זי פרעגט ווייטער צו ווייסטו פויערל וואס דו דארפסט טון? יא! זאגט ער, איך קען גיין א גאנץ באקסל צו אטאקירן דעם שונא. זייער פיין, און די פערדל? יא! איך קען גיין איינס גראד און איינס קרום, און אטאקירן די שונא! און די טורעם'ל וכו'. וכו'. אבער רופט אויס די שעכין מיט פארזיכטיגקייט, איר דארפט געדענקען אז דער שונא קען אויך אזוי אונז אטאקירן, און זייער פערדל קען פונקט ווי אונזער עס איז נאר א חילוק אין קאלירן, די זעלבע מיט זייער פויערל וכו'.

איך שטיי און איך שטוין! איך האב געמיינט אז איך פיר דא דעם שאך ברעטל און ביזדערווייל זעט עס עפעס אויס ווי זיי פארשטייען זיך אליינס. . . חידושים!!!

די אסיפה איז געשלאסן, מען פאנגט אן צו הערן אביסל גערודער, יעדער שמועסט מיטן שכן, איבער עצות און טאקטיקן, איך הער אפילו ווי איין פויערל זאגט פארן צווייטן איך ראט דיך צו קויפן אנדערע שטיוול, אין מלחמה איז וויכטיג צו זיין גוט באפעלצט, איך זע ווי דער טורעם מיטן לויפער קריגן זיך איבער פלאצירן דעם שאך אויף אן אופן וואס קען זיין בעסער צום געווינען, און די לויפער'ס מעסטן זייערע סניקער'ס צי זיי זענען גרייט צום לויפן.

איך האב געמיינט אז איך פיר דא דעם שאך ברעטל און ביזדערווייל זעט עס עפעס אויס ווי זיי פארשטייען זיך אליינס.

אלעס איז גרייט.... מ'ווארט.... אויף ווען? .... אה איך האב פארגעסן, איך בין דאך דא פאר א סיבה, איך מוז רוקן די שטיקעלעך אז ס'זאל דא עפעס ווערן. און איך גיב א רוק פאראויס דעם שווארצן פויערל פון דער מיטן, און דערנאך רוק איך נאך איינעם פון דער זייט, איך געדענק דאך אז איך מעג דאס טון לויט די רולס פונעם געים. איך זיץ און ווארט מיין אפאונענט זאל מאכן א מאוו. אה איך דערמאן זיך איך קאנטראליר דאך דא דעם ברעטל, נעם איך דעם ווייסן און איך רוק צוויי פון דער זייט וואס איך קלער מיין אפאונענט וואלט ווען געטון אין מיין צייט.

ביזדערווייל טרעף איך מיך שפאצירן צוריק אויפן ברעטל און איך הער א ברום מיט א העפטיגע טענה'ריי, די פויערלעך זענען אויפגעברויזט אויף זייער קאלעגע פארן מאכן א מאוו אן קיין רשות פון די שאך אדער שעכין, און עס ווערט גערופן אן אויסעראר דנטליכע וויכטיגע כינוס כללי, ווי אלע שטייען און שפיצן אן די אויערן צו הערן וואס האט הער שאך צו זאגן. און דער שאך בכבודו ובעצמו הייבט אויף א באסאווע שטימע פיל מיט זעלבסטווירדע און אויטאריטעט, און ער שרייט אז עס איז אומדערהערט אזא זאך אז א פויערל זאל זיך אליינס נעמען די מאכט אין די הענט. בשום אופן וועט מען דאס נישט טאלערירן

איך בין צוריק אין די לופטן, איך שפיר ווי איך קאנטראליר דעם ברעטל ווייטער, און איך מאך דעם נעקסטן מאוו, נאך א פויערל ווערט גערוקט פון שווארץ צו רויט, און דער לויפער שטייט יעצט אן קיין פראטעקציע, עס איז א געפערליכע מאוו פאר אים אבער וואס פארשטייט ער, היינט אז איך האלט שוין מיט אביסל וואס טוט זיך אפ אויפן שלאכט פעלד, איז מיר גרינגער צו פארשטיין דעם אויפברויז, אבער איך בין דאך דער משגיח מן החרכים, און איך ווייס דאך אז אלעס וואס איך טו איז לטובת די מלוכה, איך האב מיר מיינע פלענער, און איך ווייס דאך אויך וואס דער שונא גייט טון ווייל איך אליינס טו עס... נו וועט זיך דער לויפער'ל בייזערן אפאר מינוט ביז ער וועט איינזען אז יש מנהיג לבירה...

איך הער קולות, איך קוק זיך אום... אה איך שטיי ווייטער אויף א רויט קעסטל, דאס מיינט איך בין צוריק אויפן ברעטל און זע וואס טוט זיך פון דער נאענט, איך האב קיינמאל נישט געואוסט אז הער לויפער האט אזא קוויטשעדיגע שטימע, ער בורזשעט אז עס גייט א רויך, ער ווייזט אן אויף זיין ליידיגן פויערל קעסטל וואס לאזט אים אפן פאר א קויל פונעם שונא'ס לויפערל און ווער ווייסט וואס נאך בייזע רוחות קענען אים יעצט זען.

איי לויפערל לויפערל ווען איך קען ווען מיט דיר א שמועס כאפן וואלט איך דיר מסביר געווען מיינע פלענער, אבער וואס זאל איך טון אז די מיט מיר קענען שווער שמועסן, דו וועסט טויב ווערן פון הערן א מענטשליך קול, בלייבט מיר נאר איבער צו לאזן דיך צוזיך קומען, און דיר ווייזן וואס איך קען.

איך בין צוריק אין קאנטראל און איך רוק דעם שונא א טריט, און גיי צוריק צום שלאכט פעלד, איך הער שוין א גערודער, דער שאך איז אויפגעברויזט און ער פארלאנגט מען זאל ארויס שיקן אלע פויערלעך אויפן פעלד און איינשפאנען די פערדלעך, נאר זיי קענען העלפן אין דעם עת צרה. די פערדלעך האבן נארוואס

געענדיגט עסן שטרוי, און זענען פולקאם גרייט צו נעמען ערנסטע שריט.

איך ציה זיך צוריק, און קאנטראליר אביסל ווייטער, אבער דעם פארשלאג פונעם פערדל האב איך נאך נישט אנגענומען, און אלס דער משגיח מן החלונות ווייס איך דאך בעסער פון די קליינע דומם'לעך וואס זעהן נאר א באקסל אוועק, און איך נעם דעם לויפער און פיר אים אין א געיעג, אז ער ווייסט נישט וואס האט אים באטראפן.

איך דארף דאך אייך נישט פארציילן, איר ווייסט דאך אליינס אז איך טרעף מיך ווידער שפאצירן אויף די רויט און שווארצע קעסטלעך און איך האלט ווייטער מיט דער בהלה. עכ"פ אזוי האט אנגעהאלטן מיין שפיל ביז איך האב געווינען, און די שווארצע האבן געפייערט זיג און זיך צוזאם געזעצט זען ווי זיי זענען אזוי גוט אנגעקומען צו מאכן א שאך מאט פארן שונא אזוי שנעל.

דער שאך האט גענומען פול קרעדיט. די שעכין האט געטענה'ט אז ווען נישט איר שכל הישר, וואלט מען אלעס פארלוירן, דער לויפער האט געזאגט אז זיין פלינקייט האט קלאר אסאך צוגעגעבן צום געווינס, און די פערדלעך האבן זיך צוריק געזעצט רואיג עסן, ווארטנדיג פאר די נעקסטע באפעלן.

און איך נעם דעם גאנצן שאך ברעטל און איך פאק עס צוזאם און איך גיי דאווענען מנחה...

אזוי גייענדיג פארפאסט און פארמוטשעט פון דער מלחמה, שפאצירנדיג אינטער דעם הערליכן וועטער, קומט מיר ארויף א לימוד עד להפליא:

איך קוק ארויף און איך זע מיך אויף א שאך ברעטל, איך שפאציר דאווענען, און איך רעד מיך איין אז איך טו דאס ווייל איך וויל דאס, און איך פארגעס אז איינער האלט מיך אן ביים גענאק און פירט מיך פון קעסטל צו קעסטל

אט קומט צו מיר א יודל ער וויל איך זאל אינטערשרייבן ערבות אויף א שטר, איך קען אים איך ווייס איך וויל אים העלפן, אבער זאל איך יא זאל איך נישט איך וועג אפ די אפציע'ס, איך דערמאן זיך ווארט א מינוט, איך בין דאך נאר א פויערל אויפן שאך ברעטל (קלאר נישט קיין פערדל ווייל איך וואק א סטרעיט ליין)

איך פיר נישט די וועלט! איך בין א פויערל אויפן ברעטל!

אין ביהמ"ד איך ווייס נישט וועלכע מנין צו כאפן, איך זוך צו געווינען אדער פארלירן צייט, איך ווייס נישט וואס איז וויכטיגער איך באשלוס איך זעץ מיך אראפ אויף א פלאץ און אוי ווי די מחשבה'לע באגלייט מיר, דו מיינסט אז דו האסט געמאכט א מאוו זאלצי? מען האט דיך פון אויבן געהאלטן ביים קאריק און אראפגעזעצט.

איך קום אהיים און זי האט נישט אנגעגרייט די סאפפער וואס יאך האב געוואלט, און איך וויל מיך בייזערן... און ווידער הער איך א קול: זאלצי!!! דו פארשטייסט נישט אלעס לאז דעם שפיעלער שפילן, דו ביסט נאר א פויערל אויפן ברעטל.

איך באקום א טעלעפאן קאל פון מיינס א ביזנעס ידיד, און פארציילט מיר מיט גרויס שמחה, אז מיר האבן געכאפט א העכטל און א דיעל איז אריבער מיט שיינע פראפיטן (ב"ה) און אונז פאנג מיר אן צו לעקן די פינגער'ס ווער עס איז באמת צום פארדאנקען אויף דעם געניאלן געלונגענעם דיעל, איך נעם קרעדיט ער נעמט קרעדיט וכו'. זאלצי זאלצי הער איך א קול: דו האסט פארגעסן!!! דו ביסט נאר א פויערל אויפן ברעטל...

בקיצור! איך האב מער קיין פרעשור נישט! איך פיר נישט די וועלט! איך בין א פויערל אויפן ברעטל! און איך פריי זיך מיט יעדן מאוו וואס דער גאר הויכגעשעצטער שפילער לאזט מיך מיטשפילן, און איך בין נאר דא אז ער זאל געווינען... וואס ער טוט סיי ווי ווייל ער שפילט אלע זייטן, גארנישט רוקט זיך נישט אן אים...

איך ווייס אז איך בין נישט דער מוסר זאגער אויף אייוועלט אבער אמאל אז עס פאלט מיר איין א מחשבה'לע מוז איך עס מיט אייך מיטטיילן. נישט אזוי?

וויסנשאפט

פראבאביליטי: וואס זענען די שאנסן?

א מטבע, א דיי, נומערן און אותיות: דער ערשטער טייל פון א סעריע וועגן דער מאטעמאטיק פון שאנסן, די חכמה וואס שטייט הינטער יעדן שפיל.

פון **פארוואס?**

קאווע שטיבל • וויסנשאפט • „פראבאביליטי חלק א" • 4טן מערץ 2014
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/6021.html

פראבאביליטי חלק א.

איך וויל אנפאנגען א סעריע פון ארטיקלען איבער פראבאביליטי (probability), פאר די וועלכע זענען שוין אביסל מער באקאנט אין מאטעמאטישע מושגים און צייכענונגען.

פראבאביליטי איז א צווייג אין מאטעמאטיק וואס געבט זיך אפ מיט רעכענען די טשאנס אז א געשעניש זאל געשען אדער האבן געשען.

זייער אסאך מאל מאכן מענטשן החלטות, נאכן ווארפן א מטבע אלס א גורל: "אויב וועט פאלן די פארנט זייט, וועלן מיר גיין צום גרויסן ביהמ"ד; אויב וועט פאלן די אונטערשטע זייט, דאן וועלן מיר גיין צום קליינעם ביהמ"ד".

ווען מיר ווארפן די מטבע קענען מיר נישט וויסן בעפאר, אויף וועלכע זייט די מטבע וועט פאלן, אויף דער פארנט זייט אדער די אונטערשטע. אבער מיר גלייבן אז סיי די אויבערשטע זייט, און סיי די אונטערשטע, האבן די "זעלבע טשאנס" צו געשען, אויב מיר ווארפן ריכטיג די מטבע. מיר קענען אראפשרייבן די זאך, זאגנדיג אז די פראבאביליטי פון דער פארנט זייט (head) איז 1/2, און אזוי אויך די פראבאביליטי פון דער אונטערשטער זייט (tail) איז 1/2. עס ווערט פארצייכנט:

$P(H)=1/2$

די גרויסע P איז פאר Probability, דער H, איז פאר heads.

$P(T)=1/2$

ווען T איז פאר tails.

עס איז נישט אזוי פשוט צו ערקלערן, וואס איז דאס א טשאנס פון א זאך זאל געשען? וואס קומט עס צו זאגן? און וואס איז די פונקטליכע דעפינאציע דערפון? דאס וועל איך לאזן אויף א שפעטערדיגע באהאנדלונג, אבער ביזדערווייל קען מען עס פארשטיין אזוי ווי יעדער נארמאל ער מענטש פארשטייט עס.

אלזא, דער ערשטער כלל פון פראבאביליטי איז, אז דער טשאנס פון א געשעניש, איז דער צאל פון די מעגליכקייטן אז עס זאל געשען, צוטיילן אין דער צאל פון אלע מעגליכקייטן וואס קענען נאר זיין.

למשל, ווען מיר ווילן וויסן וואס איז דער טשאנס, אז מ'זאל באקומען דער נומער 3, ווען מ'ווארפט א דיי (die), איין מאל? דער ענטפער דארף זיין, רעכענענדיג די מעגליכקייטן אז מ'זאל באקומען דער נומער 3, וואס איז 1. און די מעגליכקייטן פון באקומען א נומער בכלל, איז 6. דאן די פראבאביליטי פון באקומען דער נומער 3, איז 1/6.

אדער אויב מיר ווילן וויסן וואס איז די פראבאביליטי פון באקומען א נומער וואס איז קלענער אדער גלייך צו 2?

דער ענטפער איז, די מעגליכקייטן פון באקומען אזא נומער איז 2, {דער נומער 1, דער נומער 2}, און די מעגליכקייטן פון באקומען בכלל א נומער איז 6. דאן איז דער ענטפער:

$2/6=1/3$

און אזוי ווייטער.

ווי מיר זען איז, א וויכטיגע חלק אין פראבאביליטי, צו רעכענען די מעגליכקייטן פון פארשידענע סארט געשענישן.

דערפאר, כדי צו ריכטיג קענען רעכענען די פראבאביליטי פון יעדע זאך, דארפן מיר קודם זיך באקענען מיט אן אנדער צווייג אין מאטעמאטיק, גערופן: קאמבינעטאריקס (combinatorics), וואס דאס איז אן אנדער מאטעמאטישע צווייג וואס געבט זיך אפ, מיט ציילן די מעגליכקייטן פון געוויסע מצבים.

איך גיי נישט אריינגיין טיף אין קאמביניטאריקס, אבער איך וועל געבן אן איבער בליק, וואס פאדערט זיך כדי צו פארשטיין פראבאביליטי.

דער ערשטער כלל איז, דער דאפלען פרינציפ, אז ווען עס זענען דא פארשידענע שטאפלען, אינעם אויסוועלן, וואס אין יעדע שטאפל זענען דא עטליכע אויסוואלן, דאן ווען מען וויל וויסן דער סך הכל פון אלע אויסוואלן, דארף מען דאפלען די צאל פון די מעגליכקייטן אין דעם ערשטן שטאפל, טיימס די צאל פון די מעגליכקייטן אין דעם צווייטן שטאפל, און אזוי ווייטער.

(דאס איז נאר ווען די אויסקלויב אינעם ערשטן שטאפל, עפעקטירט נישט די אויסקלויב אינעם קומענדיגן שטאפל).

ווי למשל, וויפיל אויסשטעלן קען מען צוזאמען שטעלן פון צוויי

נומערן.

איז אזוי, עס איז דא צוויי שטאפלען, וואס אין יעדע שטאפל האב איך אן אויסוואל פון 10 נומערן. דאן דער סך הכל פון די אויסוואלן איז:

10*10=10^2=100

(נעם אין באטראכט, אז 00 איז אויך א מעגליכקייט).

אדער, וויפיל צוזאמשטען קען מען אויסשטעלן פון ווערטער (נישט דוקא מיט א באדייט), פון דריי ענגלישע אותיות.

איז אויך די זעלבע כלל, וויבאלד עס זענען דא 26 ענגלישע אותיות. דאן איז דער ענטפער:

26*26*26=26^3= 17576

און נאך איין דוגמא, ווען מיר האבן אן אויסוואל פון 5 העמדער און 8 אויזענעס, צו אויסקלויבן. אויב די אויסקלויב פונעם העמד וועט נישט עפעקטירן די אויסקלויב פונעם אויזן. (איינער וואס איז נישט מקפיד אויף מעטשינג...). דאן האבן מיר צוויי שטאפלען, 5 און 8.

דער סך הכל פון אלע מעגליכקייטן וועט זיין 40. (5*8)

דער צווייטער כלל, איז דער צולייגן פרינציפ, אז ווען אין איין שטאפל, איז דא פארשידענע פראבעס, רעכנט מען צוזאם די מעגליכקייטן פון אלע פראבעס. ווי למשל:

מען זאגט פארן יינגעלע, דא האסטו 8 טשוענגאמס, און 7 לאליס, דו קענסט אויסקלויבן, אדער איין טשוענגאם, אדער א לאלי. אבער נישט ביידע. דאן זענען די מעגליכקייטן:

7+8=15

איבונגען:

וויפיל לייסענס פלעיטס קען די MVD ארויסגעבן אין דער פארם פון דריי בוכשטאבן און פיר נומערן (ווי למשל: ABC-1234)?

וויפיל דריי - בוכשטאבן- ווערטער וואס פאנגען זיך אן מיט אן אלף קען מען צוזאמשטעלן (נישט דוקא מיט א באדייט)?

המשך יבוא...

היסטאריע

דריידל, דריידל, דריידל

פון וואנעט קומט דער דריידל, און ווי אזוי איז ער געווארן א חנוכה־מנהג? א היסטאריע, מיט א שמייכל.

פון **תוהו ובוהו און אנדערע**

קאוווע שטיבל • א שמייכל • „דריידל, דריידל, דריידל" • 21סטן–25סטן דעצעמבער 2022
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/15729.html

תוהו ובוהו • 21סטן דעצעמבער 2022

יעדער ווייסט אז איינער פון די צענטראלע מנהגים פון חנוכה איז דאס שפילן מיט א 'דריידל'; אידן וואס שטייען ווייט פון קאסינאס און אפילו פון פשוט'ע קארד געימס, וועלן אין חנוכה זיך אראפזעצן מיט א הייליגער מינע אויפן געזיכט - לכתחילה, מיטן הוט און רעקל - און שפילן די הייליגע שפיל פון 'דריידל'. מ'שלעפט ארויס אפאר קוואדערס פון איינעם פון די לעדלעך, איינגעוויקלט אין אזא פאפירענער האלטער. ארגינעל איז עס אוועקגעלייגט געווארן צו קענען בעיטן טשענדזש צוויי דיימס אין בעסמעדרעש, אבער יעצט, אין חנוכה, ווערט דאס טראנסעפערירט ממצוה למצוה - צום הייליגן מנהג פון 'דריידל'.

אונז ווייסן אבער אז מנהג איז די אותיות גהנם, און אז ס'נישטא נאך א זאך וואס צעמישט דעם שטן אזוי שטארק, ווי ווען אידן טוען מנהגי קודש; מיט מצוות און מעשים טובים קען ער זיך ווי-נישט-ווי אן עצה געבן, אבער א מנהג שטאפט אים צום מויל. ער ווערט צעמישט ביז גאר, און גייט גאר ארום צורעדן צו מצוות... אקיצור, מנהגים איז פון די גרעסטע נכסים וואס מיר פארמאגן.

וויבאלד ס'איז אזוי שעדליך פאר ער-וואס-זיין-נאמען-זאל-נישט-ארויסגעזאגט-ווערן, לייגט ער זיך אן מיט אלע כוחות און תחבולות נישט צו צולאזן די פאבריצירונג פון נייע מנהגים. דעריבער, אזויווי משיח בן דוד און נאך, דארף מען אריינקומען פון אן אונטערטירל כדי דער שטן זאל נישט כאפן וואס דא האט פאסירט; מ'דארף צומאל דווקא דורך עבירות וכדומה טרעפן א וועג אריין אינעם אידישן מנהגים בוך (אוי, איז דאס א דיקן בוך, כ'מיין דאס איז דער אמת'ער מכוון אין "עם הספר"), כדי די כוחות הטומאה זאלן דאס נישט צעשטערן.

און 'דריידל' איז נישט געווען אנדערש. דאס 'דריידל' איז דורך שבעה מדורי גיהנם ביז ס'איז געווארן א הייליגער אידישער מנהג.

אנגעהויבן האט זיך עס אין אלט-רוים וואו דער דריידל איז אויסגעטראפן געווארן; אין ארכילאגישע גראבונגען אין איטאליע, האט מען געטראפן אור-אלטע דריידלעך פון יענער תקופה. פון דארט איז דאס דריידל דורך אסאך גלגולים און פלאגענישן; דורך דער רומישער אימפעריע האט עס געמאכט זיין וועג קיין מערב אייראפע צו די בריטישע אינזלען וואו דאס דריידל איז געווארן א פאפולערע געמבלינג שפיל, און די גוים פלעגן דערמיט שפילן אין דער פרייער צייט.

פון דארט איז עס אריבער קיין דייטשלאנד וואו ס'איז אויך געווארן פאפולער, און פון דארט האט זיך עס אינעם זעכצנטן יאר-הונדערט אריינגעגליטשט - אונטערן נאז פונעם שטן - אין דער אידישער געמיינדע. אין אנהייב פלעגן די אידן שפילן דערמיט סתם אין א שוואכער מינוט, אבער מיט די יארן, וויבאלד אין חנוכה - וואס איז אפטמאל אין דער זעלבער צייט פון די קריסטליכע חגאות - האט מען געהאט מער פרייע צייט, זענען אידישע קינדער געזיצן און פארברענגט מיט געמבלערייען מיט אונזער באקאנטן דריידל ביז טיף אין דער נאכט אריין. דורכדעם האט זיך שפעטער אויך אנטוויקלט דער מנהג פון 'חנוכה געלט', וואס האט געדינט צו געבן אפאר גרייצער פאר די קינדער צו האבן מיט וואס צו שפילן אין די געמבלען שפילן.

אפילו דער הייליגער אויפשריפט אויפן דריידל: נ, ג, ה, ש - וואס ווי מיר אלע ווייסן, ליגן גרויסע סודות דערין. אנגעהויבן מיטן פשוט'ן פשט פון נס גדול היה שם, אריבער צו די פילע טיפע רמזים פונעם בני יששכר און ר' נחמן, ווי אויך נאך אסאך סודות וואס לבא לפומא לא גליא - האט געדארפט דורכגיין פארשידענע באהעלטענישן און מאסקעס ביז ס'האט געקענט ארויסקומען פונעם קלאזעט אלס אידישע רמזים.

ארגינעל פלעגט דערויף זיין לאטיינישע אויפשריפטן - ווי עס פאסט פאר א רומיש אויפגעטראפענער שפיל - וואס האבן רעפרעזענטירט די כללים פון דער שפיל. שפעטער אין ענגלאנד זענען זיי פארטוישט געווארן צו די ענגלישע

בוכשטאבן .N, T, H, P ווען N שטייט פאר Nothing, און T שטייט פאר Take all, און H פאר Half, און P פאר Put in. ווען ס'איז אנגעקומען צו די דייטשער אידן, האבן זיי דאס איינגעטוישט אין די באקאנטע אידישע בוכשטאבן פון נ, ג, ה און ש - ניטאמאל וויסנדיג וואספארא סודות ליגן דערין, און אז זיי האבן יעצט געברענגט א יסודתו-בהררי-קודש'דיגן מנהג אל המנוחה ואל הנחלה.

ערשט איבער צוויי הונדערט יאר שפעטער, נאך וואס די שפיל איז שוין געווען גוט באפעסטיגט אלס א 'חנוכה שפיל', האבן אנגעהויבן ארויסקומען די רמזים וואס ליגן אין איר; ס'איז אריבער נאך א צוויי הונדערט יאר, און די צייט איז שוין רייף געווען ס'זאל נתגלה ווערן דער גרעסטער סוד פון אלע, נעמליך, אז דאס איז גאר די שפיל מיט וואט אידישע קינדער האבן אויסגעשפילט די יוונים ביי די טרויעריג בארימטע יוני'שע גזירות.

אבער דאן איז שוין געווען צו שפעט; דער מנהג איז שוין געווען שטערקער פון אייזן, און דער שטן האט זיך מער נישט געקענט קעגנשטעלן. אזוי זענען מיר געבליבן מיטן מנהג, און דער שטן מיט דער צונג אינדרויסן.

פאלאצ'ינטא • 25סטן דעצעמבער 2022

ווער גייט זיין די ערשטע רעבאה וועליכע גייט שפילן קוויטלאך בפרהסיה?

מען וועט קענען מנדב זיין זילבערנע קארטלאך

יאסל ראקאווער • 25סטן דעצעמבער 2022

שכויעך פארן גאר אינטרעסאנטן אשכול.

אויב מעג איך פרעגן וויאזוי איז מעגליך אז געלערנטע מענטשן זאלן שפילן אזא נארישע געים וואס ליגט דערין ממש זיראו חכמה פאר הונדרעטע יארן? ס'איז אמיטאמאל ווערט אלץ א קוויטלעך געים. פארשטייט זיך נישט ווי די מער .engaging and skill game Poker וויאזוי פארברענגט מיט א דריידעל? מ'קען ווארפן א קוואדער, head or tails און שוין.

איבערלעבונגען

איבער חנוכה, געמישטע געפילן און קוויטלעך

א חנוכה־מסיבה ביי חברים, א טיש, א פעקל קארטן און א באנק וואס וואקסט. ווער געווינט, ווער פארלירט, און וואס פילט מען דערביי.

פון **חכם-לב**

קאווע שטיבל • געזעלשאפט • „איבער חנוכה, געמישטע געפילן און קוויטלעך" • 29סטן דעצעמבער 2016
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/11186.html

ער איז אנגעקומען. פונקט ווי ערווארטעט. חנוכה. און מ'האלט שוין אינדערמיט. זינג מיט מיר, "אוי חנוכה, אוי חנוכה... א יאנטאף א שיינער... אלע נעכט מיט דריידלעך שפילן מיר..."

מיט וואס אייגענטליך איז פונקט חנוכה אזוי שיין...? קלער איך אז דאס איז דאך א דבר פשוט אז דערפאר וואס חנוכה איז א צייט וואס דורות לאנג פלעגן זיך די משפחות צוזאמקומען, אונטערהאלטן זיך, פארברענגען, שפילן, מ'האט דאך נישט געקענט גיין שפאצירן, ס'איז קאלט, ס'איז טונקל... נו... העט מען מאכן א חנוכה פארטי...

א פארטי. ס'זענען דא וואס וועלן דאס דייקא רופן א מסיבה. יאפ. ס'איז שיין... וואס איז דען שענער ווי א אידישע משפחה וואס זיצט ביים טיש און נאכן אפעסן אפאר לאטקעס שמייכלען אלע און מ'שפילט דריידל... שלומי לייגט אריין פינף פעניס נאך ער באקומט א ''ש'', דער טאטע איז אויף דער רייע און מאכט א שטארקן דריי מיטן דריידל אז ס'זאל נעמען לכל הפחות גענוג צייט אז אלע קינדער זאלן זאגן 'ואו' און יעדער זאל אראפקוקן צום דריידל און אויסווארטן ווילאנג אירע כוחות גייען צוביסלעך אויס און פאלט מידערהייט אויף א ''נ'', דער טאטע נעמט ארויס פינעף פעניס פונעם באנק, יעצט איז מוישי אויף דער רייע, ער מאכט אזא אומבאלומפערטע דריי, אבער וואונדער איבער וואונדער ער האט באקומען א ''גימל" און נעמט אלע פערציג פעניס, נישט פאר דער קליינער רחל'ע טענה'ט אז זי וויל צוריק אירע צען צענט... יא. חנוכה איז א שיינער יום טוב. אבער וואס איך קען נישט פארשטיין זייט איך בין א קליין יונגל איז, פארוואס עפעס אוי? אוי חנוכה?

נאך די קינדער האבן זיך געלייגט, רופט מיך אן א חבר אז ס'גייט זיין ביי אים אינדערהיים א קוויטלעך געים... כ'זאל אריבערקומען, ס'גייען זיין דארט עטליכע פון מיינע חברים, נו, מנהג ישראל תורה, ס'איז דאך חנוכה. מיט גרויסע עקסייטמענט לויף איך אריבער, אלע באגריסן דארט דעם יוסף בער וואס איז אנגעקומען, יוסף בער איז גאנץ אנ'איידעלער יונגערמאן, א נישקשה'דיגן באליבטער, א שטיקל הויכער, מיט א קליין רויטן בערדעל... כ'דערקען דארט אפאר אלטע חברים, און צוויי פריש נייע פענימער וואס איך האב נאר וואס געזען צום ערשטן מאל.

יעדער וויל אז ער זאל פארלירן, אבער נישט אזוי סאך.

איך פרוביר דארט מיט מיין אייגענעם שכל אפצושאצן, ווער ס'האט דערלייגט און ווער ס'האט געמאכט... מ'הערט טשיפס קלאפן איינער אויפן אנדערן, דאס באנק קוקט אויס גרויס, ארום הונדערט-און-פערציג דאלאר. משה אריה זיצט דארט מיט אן "עלעווער", ס'איז זיין רייע, ער קוקט אראפ צו זיינע טשיפס, קוקט מיט אייפער צוריק און הין צום מיטן פון טיש ווי ער שמייכל'ט צום באנק, און זאגט הויעך ''באנק'', דער באנקיר דוד דערלאנגט אים א קארטל. א ''פינעווער''... ער בלייבט שטיין. באנק לייגט אראפ אן 'אכטער' מיט א 'צענער'. ''צאל''! הערט זיך א כאר פונעם עולם ארום די טיש. משה אריה שמייכל'ט און נעמט ארויס די בערזל ציילט צי ער האט נאך אויף רענט, נעמט ארויס א הונדערט און פופציג און נעמט צוריק צען, מורמעלט זיך אונטער "נייס" ''ואו'' אראפקוקענדיג צו זיין געלט מיטן נוסח ווי איינער וואס זאגט 'דערווערגטס ענק'.

אזוי ריק איך מיך אריין אינעם געים, מיין חבר מורמעלט מיך אונטער אז משה אריה האט שוין דערלייגט דא א קנאפע חמש מאות, ער האט דאס געזאגט מיט אזא אתנחתא ניגון אז איך בין נישט געווען זיכער צי ער שוינט אים אדער לאזט מיך וויסן אז איך קען דא מאכן אפאר גראשן. איך קוק מיט רחמנות'דיגע בליקן צו משה אריה, איך קען אביסל זיין פינאנסיעלע מצב. מען טיילט שוין ווידער קארטן. איך באקום א 'זיבענער', אלע פרייען זיך אז משה אריה האט דאסמאל באקומען א צוועלעווער. באקומען א צוועלעווער נאך ווען מ'האט דערלייגט געלט און ס'איז דא א גרויסע באנק איז אזוי ווי א שנארער וואס קלאפט אין טיר זאל באקומען א הונדערט אכציג טאלער פון דער קליינער טאכטער

וואס עפענט די טיר, אה, צדקה בדרך כבוד, אדער ווי איינער זאל דיך אנגעבן א בשורה טובה אויף וואס דו ווארטסט שוין צען יאר, דאס גאנצע לעבן טוישט זיך, ווי רש''י טייטשט ויפג אין פרשת ויחי, אדער ממש אזויווי אויספאסטן מוצאי יום הקדוש, ממש תחיית המתים. אלע פרייען זיך שטילערהייט, אז משה אריה וועט דא עפעס 'צוריקמאכן', איך בעט א "בלאט", מ'דערלאנגט מיך א צענער, איך לאז עס לויפן. יעצט קומט די רייע אויף יענקי, ער הערט נישט אויף צו רעדן הויעך, ער בעט פינעפונצוואנציג אויף זיין קארטל, ער זיצט דאך אויף א הויפן פון געלטער, אלע 'חברים' קוקן מיט פלעזשור ווי ער פאטשט און דערלייגט אריין, בשעת'ן דרש'נען עפעס וועגן זיין שוויגער. יעצט קומט די רייע אויף משה אריה, א געניט אויג באמערקט ווי ער טרייסלט שוין אביסל, באנק שטייט ביי ארום דריי-מאות יעצט... זיינע אויגן ווארפן זייטיגע בליקן, א קליינע בליק אויף ארויף וואס קען זיך כמעט הערן ווי א תפילה, ער גארטלט זיך אן די כוחות, און שרייט "באנק!" ער האט דאס געזאגט ווי איינער שרייט צו זיין בעל חוב 'גיב מיר צוריק מיין געלט!'. דער באנקיר דערלאנגט אים א קארטל, ער קוקט ארויף צום דאך, א געמישאכטס טרערן מיט א שמייכל גייט ארויף אויף זיין פריש בלאס געווארנעם פנים. ער גיבט א שלינג אז ס'קען זיך דורכזען זיין גדיכטן בארד. אלע ווייסן וואס דאס מיינט, ער האט באקומען א פינעווער... שוין, זיבעצן אדער פערצן... ער נעמט נאך א קארטל. ער האט באקומען א צענער. די געפילן מישן זיך. א געלעכטער וואס הערט זיך ווי א געוויין הערט זיך. אפילו יענקי ווייסט צו שווייגן יעצט. משה אריה ברעכט די שטילקייט, פרעגט איידעלערהייט וויפיל ער דארף צאלן, אונטער דעם איידעלקייט זעט זיך אן אז אפאר אומאיידעלע ווערטער זענען שוין אויף זיין באוואוסטזיין. ער לייגט אריין ס'געלט. יעצט איז שוין דא א סכום הגון אין באנק. די געפילן זענען געמישט, ויחד יתרו קומט ארויף, מ'פריידט זיך, אבער יעדער וויל אז משה אריה זאל עפעס צוריקמאכן, אין אנדערע ווערטער, יעדער וויל אז ער זאל פארלירן, אבער נישט אזוי סאך. אבער דאך וויל יעדער זיך פילן גוט מיטן פארדינען, און דורך דעם וואס משה אריה וועט צוריקמאכן עפעס וועלן זיך אלע שוין פילן גוט.

"זיבעטע קאהן!" שרייען אלע. מען טיילט קארטלעך. איך באקום א ''זעקסער'', דער עולם שפילט, דער מאכט, דער דערלייגט, מ'קומט אן צו מיך, א בלאט בבקשה, איך באקום א ''דרייער''... נו, בעט מען פינעף און צוואנציג... א "צווייער", פשיאאאה ''עלעווערן" אלע שרייען איך מוז למען השם איינשטעלן לכל הפחות א הונדערטער, ס'איז דאך דא זעקס מאות אין באנק. דא רופט זיך שוין שמעון אן און טענה'ט אז טאמער גיי איך ווייניגער ווי צוויי-פופציג בין איך א בהמה און זיינע אויגן. נו, ווער וויל דען זיין א בהמה? און אויכעט קען איך באשטיין צו האבן אן איבעריגע צוויי-פופציג, נישט חלילה, ווייל איך בין געלט גייציג, איך וועל טון גוטע זאכן מיטן געלט, צום ביישפיל, געבן מעשר פאר מיין ארימען שכן, קויפן א שיינעם פאזל פאר מיין טאכטער וואס איך האב נישט געהאלטן ביים אויסגעבן געלט פאר, אויכעט, קלער איך מיר, וואס, יענקי זאל אלעס נעמען? דאס איז דאך סתם אנ'עבירה. שוין, נו.

''צוויי-הונדערט-און-פופציג!" מיין ערשטן בעט ביים געים דא. אלע קוקן, איך זע ווי מיין 'חבר' משה אריה דאוועגט אז איך זאל עס נישט מאכן. איך באקום אן איינסער. און דערנאך קומט אן ''עלעווער''... איך האב מיט מיינע אייגענע אויערן געהערט וויאזוי א שטיין פאלט אראפ פון משה אריה'ס הארץ. תפילה העלפט.

פון דא און ווייטער איז די מעשה נישט אזוי אינטערעסאנט. יענקי האט למעשה געמאכט יענעם נאכט אריבער אנ'אלפ'ל, איך מיין אז ס'איז מער וואס ער פארדינט און א געוועגליכע וואך. דוד האט אוועקגעוואקגט מיט אפאר מאות, ער האט אונז איינגערעדט אז ער האט נאר געמאכט א פופציגער, שלמה האט געמאכט כמעט דריי מאות, נאך איינער וואס איך קען אפילו נישט זיין נאמען האט געמאכט א מאה וחמישים, שמעון האט אויכעט געמאכט עפעס. משה אריה האט אנגעוואוירן די מערסטע פון אונז אלע. איך האב אויכעט פארלוירן א גוטע פאר מאות. אלע 'חברים' האבן רחמנות געהאט אויף אונז, מ'האט אונז פארזיכערט אז דאס איז נאר א געים און אונז "חברים" האבן נישט אויפגעהערט רעדן ווי גוט די געים איז געווען.

אוי איז עס גוט געווען.

יעצט זינגט מיט מיר ''אוי חנוכה... אוי חנוכה..''

קולטור • ספארט

ספארטס און דער אידישער מאמענט

וואס איז בעיסבאל, פון וואו קומט דער נאמען „דאדזשערס", און ווען האבן אידישע ספארט־שפילער אפגעזאגט א שפיל צוליב יום כיפור און שבת? פון דריי אשכולות אין דעצעמבער 2014.

פון **berlbalaguleh און אנדערע**

קאווע שטיבל • קאווע שטיבל • „"ספארטס" און דער אידישער מאמענט (חלקים א–ד)" • 23סטן–25סטן דעצעמבער 2014
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/7970.html

berlbalaguleh • 23סטן דעצעמבער 2014

אין דעם אשכול וויל איך א ביסל אויסשמועסן דעם מאמענט ווען בארימטע אידישע ספארט שפילער האבן דורך זייערע מעשים און החלטות באוויזן צו מאכן א קידוש השם...!
נאר קודם מוזן מיר מאכן א שטיקל הקדמה און א ביסל מסביר זיין וואס ספארטס איז בכלל, און וואס פארא וויכטיג ארט ס'פארנעמט אין דער אמעריקאנער (גוי'אישער) געזעלשאפט...

אין אמעריקע (אריינגערעכנט קענעדע) שפיעלט מען פארשידענע ספארט שפיעלן. נאר פיר פון זיי זענען די הויפט וויכטיגסטע, וועלכע ווערן געשפיעלט אין פארשידענע סעזאנען פונעם יאר.
בעיסבאלל: ווערט געשפיעלט אין ספרינג און זומער. ביז אקטאבער.
פוטבאלל ביז אנהייב ווינטער .ווערט געשפיעלט פון סעפטמעבער
בעסקעטבאלל ווערט געשפיעלט רוב חדשים פון יאר. חוץ אינמיטן זומער. דזשולייי און אוגוסט.
האקי ווערט געשפיעלט געוויינליך פון אקטאבער ביז אפריל.

לאמיר אנהייבן מיט בעיסבאלל. און געבן א שטיקל הסבר אויפן שפיץ גאפל. והנה... ס'איז דא דריי הויפט שפילערס.
א "פיטשער". איינער וואס ווארפט די באלל.
א "קעטשער". איינער וואס כאפט עס.
א "בעטטער" אדער א "היטטער". דער וועלכער האט דעם שטעקן אין דער האנט. זיין תפקיד איז אוועק צו קלאפן דעם באלל בשעת ס'פליט. אז ס'זאלל נישט אנקומען צום "קעטשער". אין דעם איז אויך דא א סאך זייטיגע פרטים.
אבער אינו וועלן מיר נישט אריינגיין אים דעם אלעם. די חכמה פונעם "פיטשער". דער ווארפער, איז אז די באלל זאל אנקומען צו דעם וואס דארף עס כאפן. אנדעם וואס דער "בעטטער" זאל עס קענען קלאפן. דער ווארפער, אדער פיטשער, האט איינס פון די וויגטיגסטע תפקידים, וואס אין דעם ווענדט זיך א סאך מאל די הצלחה פון זיין טיעם.
יעצט עמיר מסביר זיין נאך א חלק פון דעם געים.: ביים סוף פון דעם שפילן סעזאן, בערך ארום ראש השנה צייט, וועלט מען אויס די בעסטע שפילערס פון אלע גרופעס אדער טיעמס. און זיי פארמעסטן זיך אין נאך א קליינע צאל געימס (בערך זיבן). און ווער ס'קומט ארויס דער געווינער. ער און זיין גרופע הייסן די וועלט'ס בעסטע שפילערס. ווייל פאקטיש חוץ אמעריקע, און א ביסל, יאפאן שפילט קיינער נישט דעם מאדנע געים. דער לעצטער חלק פון די שפילן הייסט די "פלעי-אפפ'ס". און דער סאמע לעצטער חלק, הייסט די "ווארלד סיעריעס". אדער וועלט'ס סעריע.
פארשטייצעך אז ווער ס'געווינט די אלע שפיל פארמעסטן גייט ארויס (מיט זיין גאנצן טיעם) מיט גרויס כבוד און געלט...!)ע"כ ההקדמה.(

האטציך געמאכט איין יאר אז איינס פון די בארימטע טיעמס פון בעיסבאלל, די "דאדזשערס" וועלכע זענען שוכן כבוד אין לאס אנדזשעלעס, קאליפארניע, אבער קומען אריגינאל פון ברוקלין, זענען אנגעקומען צום שפיץ, און זיי האבן זיך געקענט באטייליגן אין די "ווארלד סיעריעס" געימס. אבער דער טאג וואס דער ערשטער פון די וויכטיגע געימס האט געדארפט געשפיעלט ווערן איז אויסגעפאלן אום יום כיפור. און זייער וויכטיגסטער שפילער, דער לינק-האנטיגער פיטשער איז געווען א אידישער בחור מיטן נאמען סענדי קאופאקס. האט דער בחור , וועלכער איז נישט געווען רעליגיעז, זיך שטארק געישוב'ט צי ער זאל גיין שפילן דעם געים. אדער גיין אין ביהמ"ד. צום סוף האט ער מחליט געווען אז ער גייט נישט שפילן אום יו"כ. נאר ער גייט אין ביהמ"ד דאווענען. טראץ דעם גרויסן דרוק וואס זיינע חברים האבן ארויפגעלייגט אויף איהם.
דאס האט גורם געווען א גרויסן קידוש השם. ווייל די צייטונגען אין דער גאנצער וועלט האבן געשריבן אז א איד האט מוותר געווען אויף געלט און כבוד און געטון די ריכטיגע זאך לויט ווי זיין רעליגיע פאדערט...!

ע"כ חלק א'. ווייל ס'איז צו א לאנגער שמועס. המשך יבוא אי"ה.(

שעפטל • 25סטן דעצעמבער 2014

אז דו רעדסט שוין פון שפילן אום יום כיפור און אזוי אויך פון די דאדזשערס, קען מען אויך דערמאנען שאן גרין, וואס האט אויך נישט געשפילט אין 2001 טאקע דארטן ביי די דאדזשערס אום יום כיפור און ס'איז געווען א קידוש ה', נאכדעם וואס ער האט ס'ערשטע מאל פארפאסט א געים נאכן שפילן 415 געימס.

נאך מער אין 2004 איז געווען צוויי קריטישע געימס ביי די דאדזשערס, נאכדעם וואס זיי זענען געווען אינגאנצן א האלבע געים (דאס מיינט זיי האבן געשפילט איין געים מער אדער ווייניגער ווי דער נעקסט פון זיי - און זיי האבן איין מער געווינס אדער פארלוירן) אריבער פון די ג'ייענטס אנצוהאלטן די ליעד אין דער נאציענאלער ליגע מערבית... און די דאדזשערס האבן געשפילט צוויי געימס יענעם יום כיפור, איינס ביינאכט און איינס אינמיטן טאג, גרין האט אויסגעוועלט נישט צו שפילן בייטאג. (און ביינאכט האט ער טאקע געהאט די געים געווינס היט, און געקומען אינטער קריטיק פון רבנים פארן פרובירן צו האבן ביידע וועלטן...)

איך אויך • 25סטן דעצעמבער 2014

הייסטעס אז ווען עס איז עדווערטייזט אינעם איד א פלאץ ביי מערבית צו פארדינגען אויף יום כיפור קען עס מיינען צו וואטשן די דאדזשערס ?

berlbalaguleh • 23סטן דעצעמבער 2014

ואם ישאל השואל: און אויב דער פרעגער וועט פרעגן. "פון וואו נעמט זיך דער נאמען "דאדזשערס" ?Dodgers וואס דאס איז טייטש "ארויסדרייערס/אדורכשווערצערס"? איז דער תירוץ. אז ארום דעם פארק (עבבעט'ס פיעלד. און פאר דעם, אן אנדער פארק אין דער געגנט אין ברוקלין.) איז דא די גרויסע גאס, עמפייער בולעווארד. וואס איז אמאל (מיט בערך 100 יאר צוריק) געווען א הויפט אדורכפאר פאר די "טראללי קארס" וועלכע זענען געלאפן איבער גאנץ ברוקלין. און די יוגנטליכע וועלכע זענען געקומען שפילן אין פארק האבן זיך געדארפט אדורכגליטשן די טראללי קארס כדי אנצוקומען צום סטעדיום. אין אנהייב האט מען זיי גערופן "טראללי דאדזשערס". .Trolley Dodgers שפעטער האט מען עס פארקירצט אויף "דאדזשערס"...!

דער בעה"ב פון די "דאדזשערס" שפיל טיעם איז געווען אן איירישער ריעל עסטעיט מאגנאט. ער האט געהייסן "ראבערט או'מאללי" (ווער דען האט געלט אויפצו בויען און אנהאלטן א ספארטס טיעם?!). ער האט געזוכט א גרעסערן שטח וואו אויפצובויען א נייעם ספארטס סטעדיום. און אויף דעם פלאץ בויען הייזער. איז ער געגאנגען רעדן צו ראבערט מאזעס. אן אפיציעלער טייל פון גאווערנמענט. ער איז געווען א פלאנירער פון שטאטישע פראיעקטן. און ער איז אויך געווען דער הויפט פון עטליכע רעגירונגס אגענטורן, וועלכע האבן אנגעפירט מיט גרויסע בוי פראיעקטן אין ניו יארק סיטי און די געגנט ארום. ער האט געוואלט אז "מאזעס זאלל אוועקנעמען די הונדערטער הייזער אין דער דאונטאון ברוקלין געגנט פון אטלאנטיק עוועניו, און אוועקגעבן עס פאר איהם חצי בחינם. מאזעס האט געהאט דעם כח דאס צו טון. אבער ער האט נישט געוואלט. ער האט געזאגט צו או'מאללי. "אויב דו ווילסט אפקויפן דעם שטח זאלסטו עס קויפן פארן פולן פרייז. האט ער זיך אויפגערעגט, און האט איינגעפאקט זיין גאנצן טיעם און אריבערגעגאנגען קיין לאס אנדזשעלעס, קאליפארניע, וואו דער ארטיגער מעיאר האט איהם אויפגענומען מיט אפענע ארעמס. און געגעבן א גרויסן ליידיגן שטח פאר כמעט אומזיסט...!המשך יבוא אי"ה.. !

berlbalaguleh • 24סטן דעצעמבער 2014

אין די פריערדיגע חלקים האבן מיר באשריבן אין א כלליות'דיגן אופן די פאפולערע ספארטס שפילן אין אמעריקע. און אויך א ביסל מער בפרטיות דעם בעיסבאלל שפיעל, און די מענטשן ארום דעם. ווייל מיר האבן געוואלט צוקומען צום תכלית פון ארויסהייבן דעם גרויסן קידוש השם וואס דער אידישער שפילער סענדי קאופאקס האט געמאכט מיט זיך אפזאגן צו שפיעלן דעם שטארק וויכטיגן געים אום יום כיפר.

אבער ביי די אנדערע צוויי שפיעלן, ווי פוטבאלל און בעסקעטבאלל איז לויט דער ביז איצטיגער אינפארמאציע נישט דא קיין ספעציעלע אידישע מאמענטן ווייל ס'זענען דא זייער ווייניג אידישע שפילער. און אויך, זיי זענען נישט בולט מיט זייער אידישע אידענטיטעט און זייערע מעשים. וועלן מיר נישט אריינגיין אין קיין פרטים און סטאטיסטיקס. נאר מיר וועלן א ביסל מרחיב את הדיבור זיין איבער דעם פערטן געים. האקי. ווייל דארט איז דא א אידישער בחור. איינער פון די שפילערס, וועלכער האט אויך געמאכט א גרויסן קידוש השם מיט אפזאגן זיך פון זייער א וויכטיגע פאזיציע וואס דער טיעם האט איהם גע'אפפערט, צוליעב שמירת שבת...!

מיט בערך צוויי יאר צוריק האט "וואס איז נייעס", און אנדערע נייעס קוועלער באריכטעט איבער א אידישן בחור, וועמענס משפחה נאמען איז...מעלניק. (ערשטן נאמען ווייס איך נישט.(...ער איז געווען אין זיין היי סקול א "האקי" שפילער. ער האט געשפיעלט אויף אזא שטארקן פארנעם אז ער האט זיך זייער שנעל פאראויס געריקט אין די לאקאלע פארמעסטן. אזוי ווייט אז די גרויסע האקי שפיעל גרופע "דע מאנטריאל קענעדיענס" האט איהם געאפפערט א פלאץ אויף זייער טיעם. אבער ס'איז געווען איין פראבלעם. זייערע פרעקטיס צייטן זענען אויך צומאל אויסגעקומען אום שבת. דער בחור --וועלכער קומט פון א מאדערן,שוואך, ארטאדאקסישע משפחה-- איז געווען אין א דילעמא. זאלל ער אננעמען דעם אפפער, וועט ער א סאך מאל מוזן גיין צו פרעקטיס אום שבת. פון דער אנדערער זייט איז זייער שווער געווען אויפצוגעבן א געלגענהייט פאר א סאך כבוד און געלט...!

דער בחור האט צום סוף באשלאסן, אז ער וועט ענדערש פארלירן דעם טשענס צו פארדינען א סאך געלט און כבוד. און ער וועט זיך האלטן צו שמירת שבת....אט דאס איז א גרויסער קידוש השם...!

א שמועס פון דער וואך

דער מאנטי האל פראבלעם

דריי טירן, הינטער איינער איינער א פרייז. דו קלויבסט איינע, מען עפנט א צווייטע – ליידיג. זאלסטו טוישן? א חידה וואס האט פארפלאנטערט גרויסע מאטעמאטיקער, און דער עולם אויף קאווע שטיבל האט עס צום סוף אויסגעשפילט.

פון **יידל, געפילטע פיש, משה געציל און אנדערע**

קאווע שטיבל • וויסנשאפט • „דער "מאנטי האל פראבלעם"" • 1טן–6טן יאנואר 2013
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/2661.html

יידל • 1טן יאנואר 2013

אפגעטיילט פון דא

לו יצוייר איינער ווייזט מיר דריי טירן (#1, #2 און #3) און זאגט מיר אז אונטער איין טיר איז דא $10,000 און אונטער די צוויי אנדערע איז ליידיג. אויב עפן איך אויף די טיר צו די $10,000 איז עס מיינע. איך זאג אים אז איך גיי עפנען טיר #1. אבער נאך פאר איך עפן אויף דעם טיר, גיט ער אן עפן אויף טיר #3 און ווייזט מיר אז אונטער דעם טיר איז ליידיג. איז יעצט די שאלה זאל איך בלייבן מיט מיין אלטע אויסוואל פון טיר #1 אדער האב איך מער שאנסן צו באקומען די $10,000 אויב טויש איך צו טיר #2?

משה געציל • 1טן יאנואר 2013

במשקל הראשון וואלט איך געזאגט אז עס איז לכאורה זיכער אונטער טיר #1. ווייל אויב עס איז נישט דארטן, וואס האט אים אויסגעפעלט צו עפענען טיר #3 נאכדעם וואס איך האב שוין מחליט געווען צו עפענען טיר #1.
אבל לאחר העיון איז דא א סברא פונקט פארקערט, יענער וויל אז דו זאלסט נישט טוישן דיין מיינונג און עפנען טיר #2 ממילא ווייזט ער אז האסט טאקע גוט צוגעטראפן אז עס איז נישט אונטער #3, און וועל טאקע אויס #1, איי אפשר מאכט איך אויך דעם זעלבן חשבון, אלא מאי עס ליגט טאקע אונטער טיר #1 און ער וויל נאר איך זאל טראכטן אז עס ליגט נישט דא און איך זאל עפענען טיר #2, וחוזר חלילה כגלגל החוזר וכו'.

געפילטע פיש • 1טן יאנואר 2013

ער האט געעפענט טיר 3 כדי זאלסט מיינען אז ער וויל אז דו זאלסט טוישן, און ממילא וועסטו בלייבן ביי טיר איינס.

אבער לעצם השאלה, לאז ארויס די נגיעה פונעם ווייזער, לו יצויר אז ער האט נישט קיין נגיעה אויב דו געווינסט אדער נישט, וואס איז די פראבאביליטי אז טיר איינס איז ריכטיג, און וואס איז די פראבאביליטי אז ס'איז נישט ריכטיג?

משה געציל • 1טן יאנואר 2013

למשל, די טיר האט זיך געפענט פון זיך אליינטס? פריער איז געווען א 33% שאנס אז עס איז אונטער טיר #1 אין א 66% שאנס אז עס איז נישט דארט, יעצט איז דא א 50% שאנס אז עס איז יא דארט און א 50% שאנס אז עס איז נישט דארט, ממילא זענען זיכער די שאנסן גרעסער אז דיין אויסוואל איז ריכטיג.

יידל • 1טן יאנואר 2013

כ'פארשטיי נישט וואס משה געציל שרייבט. ווען אלע טירן זענען פארמאכט האב איך 1/3 שאנס צוצוטרעפן די געלט. איינמאל די טיר איז אפן האב איך 50% שאנס אז עס איז אדער אונטער #1 אדער אונטער #2 אלזא פארוואס זאל איך בלייבן מיט מיין אויסוואל?

געפילטע פיש • 1טן יאנואר 2013

דאס איז די טעות, ווען האט זיך עס געטוישט פון 33.3 צו 50? ס'דא א 1/3 טשאנס אז ס'איז אין טיר #1 און א 2/3 שאנס אז ס'איז נישט אונטער טיר #1, נא, ענדיג צו...

משה געציל • 1טן יאנואר 2013

עס איז דא א גורל צווישן דריי מענטשן יעדער האט א 1/3 טשאנס אז איך גיי געווינען, איינער פון די דריי צעטליך - נישט מיין- איז ארויסגעפאלן פארן גורל איז דא 1/2 טשאנס אז איך זאל געווינען, ריכטיג? ה"ה בנידן דידן, ווען איך ווייס פאר זיכער אז עס איז נישט אונטער טיר #3 איז די טשאנס אז עס זאל זיין אונטער טיר #1 ארויף געגאנגען פון 1/3 צו 1/2.

געפילטע פיש • 1טן יאנואר 2013

איך מיין ס'נישט דומה צו א גורל, ווי די צעטליך זענען אויסגעמישט, שטעל דיך פאר ס'דא דריי צעטליך, קאר, ציגעלע, און ציגעלע, אויף דריי עקסטע טישן, דו וועלסט אויס טיש נומער איינס, וואס זענען די שאנסן אז דו האסט געוועלט א צעטל וואס שטייט קאר? איינס אין דריי, וואס זענען די שאנסן אז דו האסט געוועל א צעטל וואס שטייט ציגעלע? צוויי אין דריי, אזוי אויך וואס זענען די שאנסן אז דו האסט נישט אויסגעוועלט קאר און די קאר צעטל ליגט אויף איינער פון די אנדערע טישן? אויך צוויי אין דריי, קומט אויס אז אויב בלייבסטו ביי טיש נומער איינס האסטו ווייטער אן איינס אין דריי שאנס, אבער טאמער טוישסטו צו צוויי האסטו א צוויי אין דריי שאנס.

די פראבאביליטי פון פריער טוישט זיך נישט פון שפעטערדיגע געשענישן.

יידל, פרעג נישט וואס געפילטע האלט ווייל כ'האב דאס נישט אליין אויסגעפיגורט, און איך האב עס אויך נישט אינגאנצן ארויס, אפשר קענסטו עס בעסער מסביר'ן.

ונבנתה העיר • 1טן יאנואר 2013

איך בין נישט זוכה צו פארשטיין דעם צד אז די טשאנסן זענען געבליבן ווי פריער, אז יעצט איז דער מדובר צווישן צוויי טירן האט יעדער פון זיי א פופציג פראצענט טשאנס, ניין?

געפילטע, כ'מיין אז דו רעדסט מער פילאזאפיש, אודאי ווערט זיין ערשטע בחירה אין טיר איינס נישט געטוישט למפרע, אבער ווען ער איז יעצט נאכאמאל בוחר אין איר האט ער פופציג פראצענט אויף זיין זייט.

והגע בעצמך, אויב גיבסטו טיר איינס ווייניגער ווי פופציג, וואו לייגסטו די איבריגע פראצענטן יעצט אז טיר דריי איז אוועקגעפאלן?

געפילטע פיש • 1טן יאנואר 2013

די פראצענטן פון טיר דריי גייען צו טיר צוויי.

געפילטע פיש • 1טן יאנואר 2013

יא יא, כ'האב אבער נישט געוואלט לינקען און אזוי ארום אוועק געבן די תירוץ, אבער אויב שוין יא, לאמיר פראבירן מסביר'ן אויף אידיש.

וואס הייסט די פראצענטן פון טיר דריי גיין צו צוויי? ווען דו האסט ווען לכתחלה נאר אן אויסוואל פון צוויי טירן איז פשוט אז ביידע האבן א פופציג פופציג טשאנס, וואס איז אנדערשט ווען עס איז געווען דריי טירן און איינס איז ארויסגעפאלן?

לאמיר דאס אנקוקן אביסל אנדערש, גלייך אנהויב געים ווען דו האסט געפיקט #1, איז דא א 33% שאנס אז דו האסט אויסגעוועלט די קאר, און א 66% שאנס אז דו האסט אויסגעוועלט א ציג, יעצט ו עפענט דער חברה'מאן אויף די טיר צו אנטפלעקן א ציג הינטער איר.
יעצט איז דא צוויי אפציעס, טוישן, און בלייבן.
אויב בלייבסטו ביים זעלבן טיר, און דו טוישט נישט, מאכט שוין נישט קיין חילוק וועלכע ער עפענט, און וועלכע נישט, ווייל דו בלייבסט דאך סייווי ביים ערשטן טיר, און דו בלייבסט מיט דיינע 33% פראצענטן צו געווינען דעם קאר.
קומט אויס אז אויב האסטו די ערשטע מאל געפיקט די קאר, אן איינס אין דריי פראבאביליטי, דאן בלייבסטו מיט דער זעלבער שאנס שפעטער.
טאמער אבער דו טוישט יא, וואס איז אויב דו פיקסט די קאר די ערשטע מאל, (אן איינס אין דריי פראבאביליטי), דאס ווען דו וועסט טוישן, וועסטו אנקומען צו א באבערדעלטן ציגעלע, טאמער אבער וועלסטו אויס א ציגעלע צום ערשט, (א צוויי אין דריי שאנס, 66.6%), דאן וועט דער חברה'מאן עפענען די טיר צום אנדערן ציגעלע, און אז דו וועסט טוישן וועסטו באקומען די קאר.
היוצא לנו מכל זה איז אז דורך טוישן האסטו א 66.6 פראצענט שאנס אהיימצופארן מיט א נייעם קאר.

יאיר • 1טן יאנואר 2013

א דאנק פארן ערקלערן דעם מערקווירדיגן פאראדאקס. איך מיין אבער אז דאס איז נאר אן אילוזיע, ווייל באמת איז נישטא עכט קיין שאנסן פאר יעדע טיר, כלפי שמיא גליא אז דער קאר איז אונטער דעם ספעציפישן טיר וואו עס איז 100% שאנס, און אונטער די אנדערע צוויי טירן איז 0% שאנס, די שאנסן וואס מיר נוצן איז נאר פאר דעם מענטש וועלכער ווייסט נישט וואו דאס איז. ממילא ווען דער סיטואציע פון 'נישט וויסן' האט זיך געטוישט, מוז ער ריעוועליעיטן דעם חשבון. איז דער ענטפער ריכטיג?

געפילטע פיש • 1טן יאנואר 2013

ס'נישט קיין אילוזיע, קאמפיוטער סימיולעישענס איבערגעשפילט מערערע מאל האבן אויבגעוויזן אז ס'איז פאקטיש אזוי.

צו אילוסטרירן לאמיר געבן נאך צוויי דוגמאות.

1) אנשטאט דריי טירן לאמיר זאגן אז ס'דא מאה שערים, הונדערט טירן, ווען דער שפילער וועלט אויס איין טיר האט ער אן איין פראצענט שאנס צו געווינען דעם קאר, יעצט גייט דער בעל הטירן אויפמאכן 98 טירן און איבערלאזן נאר טיר נומער 77# פארמאכט, אלע 98 אנטפלעקן ציגן, יעצט איז די שאלה אויב דער שפילער זאל טוישן צו 77# אדער בלייבן מיט זיין איין פראצענטיגע 1# טיר.

2) לאמיר רעדן פון א קארד געים, די Ace of spades איז אנשטאט די קאר, און דערנאך איז דא צוויי פשוטע קארטליך, צוויי רויטע צוויי'ס, מ'מישט אויס די דריי קארטלעך, און מ'געבט איין קארטל פארן שפילער, מיטן פנים אראפ, דער שפילער ווייסט נישט וואס פאר א קארטל ער האט באקומען, יעצט נעמט מען אוועק פון די צוויי געבליבענע קארטלעך איין רויטע צוויי, און מ'קוקט ווי ס'דא א בעסערע שאנס די Ace if Spades זאל זיין, גיי אוועק פון קאווע שטיבל א מינוט, נעם ארויס די קארטליך, (אדער קען זיין זיי זענען נאך אינדרויסן פון חנוכה) און שפיל דאס איבער א צען צוואנציג מאל און קום צוריק און זאג מיר די ריזאלטס.

שאנסן זענען אז די עיס אוו ספעידס איז די לעצטע קארטל צו בלייבן ביים דיעלער און נישט די ערשטע קארטל וואס מ'האט געגעבן פארן שפילער.

אויב מאטעמאטישע איקוועיזשענס פארשטייסטו בעסער דאן דאס איז די קאלקיולעישען וואס ווייזט אויף אז טוישן האט א 2/3 שאנס צו געווינען די קאר.

(זארגט נישט, איך פארשטיי עס אויך נישט)

יידל • 1טן יאנואר 2013

יא געפילטע דאס איז די ריכטיגע תירוץ, און ס'ביי מיר געווען פשוט אז דו ביזט נישט אליינס אויפגעקומען דערמיט ווייל ריזיגע פיזיקער און מאטעמאטיקער האבן זיך אויך טועה געווען דערין און זיי האבן נישט געקענט מודה זיין אין דעם ריכטיגן תירוץ אפילו נאכדעם וואס עס איז אויפגעוויזן געווארן שווארץ אויף ווייס. געוויסע האבן אפילו געשריבן קאמפיוטער פראגראמען און זענען געווען שאקירט אז די פראגראם האט אויך געוויזן אז געפליטע פיש איז גערעכט!

(די ריכטיגע תירוץ איז צום ערשט געענטפערט געווארן דורך מארילאן וואן סעווענט די פרוי מיט די גרעסטע איי-קיו אין דער וועלט פון 1986 ביז 1989, לויט גינעס ווארלד בוק אף רעקארדס. אין 1990 האט די גינעס ווארלד בוק מער נישט דאקומענטירט די מענטש מיט די גרעסטע איי-קיו זאגנדיג אז אן איי-קיו טעסט איז נישט קיין ריכטיגע מעסטער פון א מענטש'ס קלוגשאפט.)

די מאנטלי האל פאראדאקס איז א חידה וואס דער תירוץ דערויף איז פונקט פארקערט פון וואס די שכל זאגט. די שכל (סברא) זאגט אז ווען מ'קלויבט אויס טיר נומער 1# איז עס א 33% שאנס פון געווינס און 66% שאנס פון פארלוסט. דערנאך ווען דער געלט-טיילער עפנט אויף טיר 3#, ווערן די שאנסן איינג צוטיילט צווישן טיר 1# און טיר 2# דערפאר דארף לכאורה אויסקומען אז מ'פארדינט גארנישט פון טוישן און טיר איינס האט די זעלבע שאנסן ווי טיר צוויי. עד כאן ווס סברא זאגט, און נישט נאר מיין און משה געציל'ס סברא נאר אויך די גרעסטע קעפ אין מאטעמאטיקס.

די ריכטיגע תירוץ איז אבער אז די שאנסן פון טיר 1# בלייבן ביי 33% אבער די שאנסן אז די געלט ליגט אונטער טיר 2# זענען 66%! ווי איז דאס מעגליך? פאר מיר וועלן זען דעם הסבר, דארף מען דאס אויפווייזן. לאמיר זיין אלע מעגליכקייטן וויאזוי ס'שייך די געלט מיט די ליידיגע טירן זאלן זיין אויסגעשטעלט (אגב, די אריגינעלע פראגע איז אויסגעשטעלט מיט א קאר און צוויי ציגן, כ'האב עס במכוון פארדרייט כדי אז געניטע גוגל'ערס זאלן נישט כאפן די מעשה, אבער מה נעשה אז מיר האנדלען דא מיט באנעפייד חכמים און נישט בלויז גוגל-חכמים...)

אופן א: טיר 1# - געלט; טיר 2# - ליידיג; טיר 3# - ליידיג
אופן ב: טיר 1# - ליידיג; טיר 2# - געלט; טיר 3# - ליידיג
אופן ג: טיר 1# - ליידיג; טיר 2# - ליידיג; טיר 3# - געלט*

*(פארשטייט זיך אין אופן ג האט דער געלט געבער געעפנט טיר 2 און נישט די טיר מיטן געלט)

אין אנדערע ווערטער, די געלט מוז ליגן אונטער איינער פון די דריי טירן. יעצט לאמיר באטראכטן יעדע פאל באזונדער אין זען וואס וואלט פאסירט ווען מ'בלייבט מיט טיר #1 און וואס וועט פאסירן ווען מ'טוישט צו טיר #2:

אופן א: בלייבן = געלט; טוישן = ליידיג
אופן ב: בלייבן = ליידיג; טוישן = געלט
אופן ג: בלייבן = ליידיג; טוישן = געלט

לויט דעם קומט אויס אז אויב בלייבט ער איז דא 66% שאנס ער זאל זיך טרעפן ביי א ליידיגע טיר און בלויז א 33% שאנס ער זאל באקומען די געלט. משאכ אויב טוישט ער איז דא א 66% שאנס ער זאל טרעפן די געלט און בלויז א 33% שאנס אז ער זאל זיך טרעפן ביי א ליידיגע טיר.

וואס איז די הסבר אז עס איז טאקע אזוי? עס זענען דא אפאר וועגן וויאזוי דאס מסביר צו זיין, איך האב די מערסטע געגליכן און פארשטאנען סעסיל עדעמס הסבר (און אגב, ער האט אויך קודם זיך טועה געווען אבער ער פארענטפערט זיך אז ער האט אויף אפגעלערנט די שאלה אזוי ווי משה געציל, אז דער געלט-טיילער וויל דא פאר'נער'ן דעם טיר-עפענער, און עדעמס טענה'ט אז אין אזא פאל זענען די שאנסן יא 50-50.

זאגט ר' סעסיל אזוי: לו יצוייר מיר האבן די זעלבע דריי טירן און אונטער איינע פון זיי באהאלט זיך די געלט. דו קלויבסט אויס טיר #1. יעצט זאגט דיר דער געלט-טיילער אז דו האסט דעם פאלגענדעם אפציע: אדער בלייבסטו מיט טיר #1, אדער קענסטו עפענען טיר #2 און #3 צוזאמען. וועלכע האט מער שאנסן? אודאי די צווייטע אפציע! וועלכע נאר וואלט ווען נישט אויסגעקליבן אפציע נומער 2? די מאנטלי האל פראגע איז בעיסיקלי דו זעלבע זאך. דער געלט טיילער זאגט דיך, דו קענסט דיך האלטן מיט דיין טיר אדער קענסטו אויסקלויבן נאך צווייי טירן, איינס פון זיי האט זיכער נישט די פרייז וועלכע איך וועל עפענען פאר דיר.

אן ענליכע הסבר:
ווען דו קלויבסט אויס טיר נומער איינס, איז דא א 1/3 מעגליכקייט אז די געלט איז דארט. דאס מיינט אז די מעגליכקייט אז עס ליגט אונטער 2 און 3 איז 2/3 (דאס הייסט אויף צווייי און דריי קוק איך צוזאמען יעצט וויבאלד קעגן דער איין טיר וועלכע דו האסט יא אויסגעקליבן זענען זיי א גרופע פון צווייי טירן וואס דו האסט נישט אויסגעקליבן און די מעגליכקייט אז עס ליגט אונטער דער גרופע טירן איז 2/3). דאס מיינט אז עס איז 66% אז די געלט ליגט אונטער טירן 2-3.

ווען דער געלט טיילער עפנט אויף טיר #3 מיינט אז דער טיר-עפענער האט באקומען א נייע שטיקל אינפארמאציע נעמליך, אז אונטער טיר נומער 3 איז עס נישט. ווען דער טיר-עפענער מאכט יעצט א פשוט'ן חשבון ווי פאלגנד:
די מעגליכקייט אז די געלט איז נישט אונטער טיר #1 (און יא אונטער טירן 2-3) איז 2/3 - 66%.
די פאקט איז אז אונטער טיר #3 איז עס נישט.
אז מ'שטעלט צוזאם די צוויי שטיקלעך אינפארמאציע איז די סך הכל קלאר: די העכסטע שאנסן זענען אז די געלט ליגט און טיר #2.

[פארקירצט]

דאס איז דוכט זיך א מיספארשטענדעניש אין וואס פראבעבילעטי איז. אודאי וועל איך אדער יא באקומען דאס געלט אדער נישט, אבער די מציאות איז אז אויב וועט די געשיכטע זיך איבער שפילן 99 מאל און איך וועל יעדע מאל טוישן צו טיר #2 וועל איך 66% מאל באקומען דאס געלט און אויב איך וועל נישט טוישן טירן וועל איך נאר 33% פון די פעלער באקומען דאס געלט.

משה געציל • 1טן יאנואר 2013

יישר כח געפילטע און יידל פארן אזוי שיין צונעמען די זאך. וואס איך פארשטיי נישט איז פארוואס קומט נאך די דריטע טיר בכלל אריין דא אין בילד אז מען זאל זאגן אז די פאסעבילדיטיס ווערן נאך אלטס צוטיילט אין חלקים פון דריי.
די סעקונדע וואס דער מאדירעטאר האט געפענט טיר #3 און א זיס ציגעלע האט זיך אנטפלעקט, איז שוין נתברר געווארן אז אונטער טיר #3 איז נישט דא א קאר. איינמאל דאס איז נתברר געווארן איז שוין בכלל נישט שייך צו צוטיילן די זאך אין דריי נאר אין צוויי, הגם ווען ער האט לכתחלה געוואלט עפענען דעם טיר איז יא געווע דא א 1/3 דיון, למעשה איינמאל די דריטע טיר איז ארויסגעפאלן פונעם שפיל איז יעצט דא א 1/2 דיון, וואס גייט מיר אן אז בשעת'ן קלויבן די ערשטע טיר איז געווען דא א דריטע טיר?

יידל • 3טן יאנואר 2013

חברינו היקר משה געציל שליט"א האט מיר פארגעשלאגן אין אישית אז מיר זאלן פרובירן צו שפילן דעם מאנטי האל שפיל דא אין אשכול און זען די רעזולטאטן. איך בין גרייט עס צו פרובירן און איך וועל אנהייבן מיט ראונד 1.

איך שטעל ארויס דא דריי טירן, און אונטער איינע פון די דריי געפינט זיך א ווירטואלער קאר. עס וועט ארבעטן אין 3 סטעפס:

- סטעפ 1: קלויב אויס א טיר און שיק מיר אריין דעם אויסוואל אין אישית. (לדוגמא, אויב קלויבסטו אויס טיר 1, שיק מיר אן אישית מיט די ווערטער "טיר 1").
- סטעפ 2: דערנאך וועל איך עפענען א טיר מיט א ציג אונטער איר (אין אנדערע ווערטער, איך וועל צוריק שיקן אן אישית מיטן נומער פון א טיר וואס האט אונטער זיך א ציג), און כ'וועל געבן דעם אפציע צו טוישן טירן.
- סטעפ 3: דעם אויסוואל - צו טוישן אדער נישט טוישן- שיק מיר דערנאך אין אישית (לדוגמא, אויב באשלוסטו נישט צו טוישן, שיק מיר אן אישית מיט די ווערטער "איך טויש נישט".

נאך וואס גענוג חברים וועלן שפילן, וועט מען טון איינע פון די פאלגענדע אפציעס: אויב וועט זיין אן אייניגע נומער פון חברים וואס האבן אויסגעקליבן יא צו טוישן טירן און נישט צו טוישן טירן דאן וועל איך ארויסגעבן די רעזולטאטן. אויב אבער וועלן נישט זיין קיין אייניגע נומער וואס האבן געקליבן ביידע מעגליכקייטן, וועלן מיר גיין צו ראונד 2 און מ'וועט בעטן יעדן צו טוישן זייער באשלוס פון פריער, דאס הייסט אז אויב מ'האט אין ראונד 1 געטוישט זאל מען יעצט נישט טוישן און אויב האט מען אין ראונד 1 נישט געטוישט זאל מען אין ראונד 2 נישט טוישן.

יידל • 6טן יאנואר 2013

אקעי, די רעזולטאטן זענען אריין!! מיר האבן געהאט ניין חבירים וואס האבן מיטגעהאלטן.

אין ראונד 1 איז די קאר געווען געפארקט אונטער טיר 2.

- ונבנתה העיר האט אויסגעקליבן 1 און איז געבליבן מיט דעם אויסוואל נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 3
- משה געציל האט אויסגעקליבן 3 און איז געבליבן מיט דעם אויסוואל נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 1
- שימעלע האט אויסגעקליבן 1 און איז געבליבן מיט דעם אויסוואל נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 3
- יאנקל האט אויסגעקליבן 3 און איז געבליבן מיט דעם אויסוואל נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 1
- אנאנים האט אויסגעקליבן 2 און האט געטוישט צו 3 נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 1
- געפילטע פיש האט אויסגעקליבן 2 און איז געבליבן מיט דעם אויסוואל נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 1
- חד גדיא האט אויסגעקליבן 1 און האט געטוישט צו 2 נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 3
- לאדיך אפ האט אויסגעקליבן 1 און האט געטוישט צו 2 נאכדעם וואס כ'האב געעפנט פאר אים טיר 3

moti107 האט אויסגעקליבן 1 אבער ער האט מיר קיינמאל נישט צוריקגעשיקט צי ער וויל טוישן צי נישט.

מיר האבן למעשה דריי קאר געווינער: געפילטע פיש, חד גדיא און לאדיך אפ. געפילטע וואלט פארלוירן אויב ער טוישט אבער חד גדיא און לאדיך אפ האבן געוואונען דייקא ווייל זיי האבן געטוישט. פון צווייטן זייט, ונבתה, משה געציל, שימעלע, יאנקל וואלטן אלע געוואונען ווען זיי טוישן ווען יא אבער אנאנים האט פארלוירן דייקא ווייל ער האט געטוישט.

moti107 וואלט ווען געוואונען ווען ער טוישט און ער וואלט ווען פארלוירן ווען ער בלייבט.

בלייבן מיר אזוי: 6 פון 9 (אלע שפילערס חוץ געפילטע און אנאנים) פארדינען פון טוישן בעת נאר 2 פון 9 (געפילטע און אנאנים) פארלירן פון טוישן.

קאנגרעטולאטונס צו די געוואונער!

געפילטע פיש • 6טן יאנואר 2013

דעי קאר האב איך שוין, האסט עפעס אנדערש?

יידל • 6טן יאנואר 2013

די קאר איז געמאכט צו האבן צוויי דערפון.

הומאר

איך האב געוואונען די לאטערי!

יאנואר 2016: די „פאווערבאל" לאטערי שטייגט העכער א האלבן ביליאן דאלאר, און „שלמה המלך" פון קאווע שטיבל האט שוין „געוואונען". וואס טוט מען מיט אזויפיל געלט?

פון **שלמה המלך און אנדערע**

קאווע שטיבל • קאווע שטיבל • „איך האב געוואונען די לאטערי!!! וואס טוה איך מיט דעם???" • 6טן–13טן יאנואר 2016
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/10000.html

שלמה המלך • 6טן יאנואר 2016

האסט געהערט די מורא'דיגער נייעס???? שלמה המלך פון ק"ש האט געוואנען אן ערך פון א האלבע ביליאן דאללאר!!! WOW יא יא דו הערסט גיט מיט א "בית" WOWOWOW

דאס איז נישט פשוט'ע נייעס! ב"ה א איד! און גאר א היימישער! נאכדערצו דא פון ממש ביי דער קאווע! ממש רעקארד ברעיקינג...

יא יא יעדער איז מיין גיטער פריינט, און א יעדער מיין קאזען עכ"פ עפעס א קרוב, און מיין אישי באקסל איז פול!!! יעדער דערמאנט מיך ווי ער האט זיך באמת אנגענומען פאר מיר אבער... נאר....

און ביהמד"ר דערמאנט מיך יעדער ווי ער איז אלץ גיט געווען מיט מיר נישט ווי די אלע וואס לויפן יעצט נאך דעם געווינס פשוט....

איך קען ממש נישט רוען אינדערהיים אן אויפהער אלע מוסדות נצרכים רבנים דיינים כלל טוערס, עסקנים! יוא!!! ווי נעמט מען אזויפול כח צי דעם! שוין אזעלעכע צרות פאר אלע עקרות, די עיקור איז ב"ה די געלט איז דא!!!

איף מאך מיר א חשבון איך האב שוין אויסגעגעבן כמעט 50 מיליון דאללער די לעצטע תקופה WOW דאס איז א סכום... ב"ה היצטערט קען איך שוין אפאטעמען דער עולם האט יעדער באקומען! היצטערט באקום איך נאך דעם כבוד, מ'פעגערט שוין נישט אזוי געפערליך - איך זאג נישט נאך אלץ קלינג מען די בעל דער גאנצער צייט אבער מ'טיילט נארמאלע סכומים, עס איז דא דריי גבאי צדקה, עס גייט ארויס געלט אבער אויף א נארמאלער שטייגער...

די יעצטיגער תקופה מאכט מיר יעדער א שבע ברכות, איבעראל ביניך דער נואם הכבוד אדער דער אורח הכבוד ס'איז מורא'דיג איך קען זאגן במלוא מובן המילא "שלמה המלך בשעתו"

היצטערט וואס??????????????? וואס טו איך מיט די איבריגע??? איך זיך דאס נישט סתם פארוואסערן ווייל אלע מיינע גיטע פריינט קענען אנטרינען אין איין מינוט....

וואס טו איך יעצט מיט איבער 400 מיליון דאללאר???

ווער עס האט ען עצה איז מכובד ציצוקומען צים מייק

יש"כ

נ.ב. א שיינעם טיפ וועט באקומען די עצה וואס עוועגטועל ווערן אנגענומען...

לית דין בר נש • 6טן יאנואר 2016

קודם כל שטיי אויף און גיס נעגל וואסער זאג מודה אני, יעצט נעם דיין טעלעפאון און סיין אריין צו קאווע שטיבל עס ווארט דיר א גרויסע סופרייז דוירט לית דין איז געווארן איבערנאכט אן אית דין ער איז גאר די גליקליכע געווינער פון דער לאטערי.
יעצט וואס איך האב געטון מיט די איבריגע פיר הונדערט רעדלעך? איטס נאן אוף יאר ביזנעס! גראדע 180 רעדלעך ליגן שוין אין בושווי"ק די איבריגע איז קאנפידענטשי"ל סליחה פארן ארץ ווייטאג אבער די אמת מוז געזאגט ווערן!

מור וקציעה • 6טן יאנואר 2016

קודם, מזל טוב !
היצטערד ביטע געב ארויס וועלעכע מקובל האט דיר ארויסגעגעבן די לאטערי נומערן, און איבעריג צו זאגן אז די וויכסטיגסטע פלעצער צו געבן איז תהילים כולל, כולל חצות, גזירות גיוס פאנד וכדומה,

[פארקירצט]

שלמה המלך • 6טן יאנואר 2016

wow!! @מור

איך פאנג עכט טראכטן היצטערט פון געווינען! טאקע א ריכטיגע איידיע!

איך מיין דו וועסט סוכ"ס פארדינען מיין ציגעזאגטע טיפ! מיסט נאך ציווארטן...

הוגה • 6טן יאנואר 2016

פאר דו ביזט ממשיך מיט דיין חלום לאמיר דיר נאר זאגן אז פאר וואס ווען האט שוין די רעגירונג אראפ גענומען מער ווי 250 מיליאן. (אין נו יארק גייט דער געווינער ארויס מיט א נעט פון 46 פראצענט.) ממילא, אויב האסטו שוין פארטיילט הונדערט מיליאן, האסטו יעצט א קנאפע 130 מיליאן פארבליבן. נישט קיין קליינע אפותיקי, אבער ווייט פון 400 מיליאן. יעצט קענסטו צוריק גיין צום חלום.

.

גר ותושב • 7טן יאנואר 2016

קענסט צוריק גיין שלאפן ביז שבת.

NEW YORK: JUST IN - No winners for tonight's Powerball drawing. Jackpot for million, largest $675 Saturday is now at jackpot in US history.

ליטוואק פון בודאפעסט • 7טן יאנואר 2016

איך בין געגאנגען דאווענען שחרית און דארט אינעם (אנדערע'ן) קאווע שטיבעל הער איך ווי מ'רעדט וועגן די לאטער"י. איך בין אריינגעגאנגען אין ביהמ"ד א פאר מינוט פרי, און איך זעי א קיפקע יונגעלייט רעדן פון תולה בדעת עצמו און תולה בדעת אחרים, וואס די זיינען סברות אין די הלכות פון אסמכתא. האב איך זיך דערמאנט א מימרא פון הרב שך.

דער גמרא זאגט אונז אין עירובין (יג:) תנו רבנן שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא. פרעגט הרב שך, וואס האבן זיי געטון צוויי מיט א האלב'ן יאר? דער האט געזאגט א סברא, א צווייטע האט אפגעשלאגן, האט א דריטע געברענגט א ראיה און די פערטער אוועק געשטופט די ראיה. ס'האט זיך פארזמל'ט סברות און חידושים לכאן ולכאן. פאר דעם אליינס לוינט זיך לאדם שנברא!

ווער ס'וועט געווינען דער לאטער"י ווייס איך נישט. אבער די וואס האבן געטומול'ט אין דער סוגיא פון אסמכתא זענען שוין די געווינער'ס!

ברסלבער • 7טן יאנואר 2016

דאס זארגן זיך וואס צו טון מיט א לאטערי געווינס, הערט זיך ווי די וואס זארגן זיך ווי אזוי זיי וועלן קענען אויסנוצן דעם ניטל נאכט...

שלמה המלך • 7טן יאנואר 2016

אזוי גייט עס! מ'קען ישט ארויסקריגן פון די צרות!

נאכן זיך אפמיטשן נעכטן וואס צי טון מיט מיין ערווארטעטע ארבע מאות M'ס האט מען מיך ארויס געהאלפן מיט נאך 25 מיליון איז סך הכל מיט $75M האב איך וואס צי טון מיט זיי....

אבער איבערנאכט האט זיך מיר דאס מיטשענען פארשטארקעט לויט'ן חשבון בלייב איף איבער היצטערט מיט 600 מיליון דאללער? יא יא איבער א האלבער בית'ל יא מיט א B

לאך אהער לאך אהין, זאלסט נישט זאגן דערנאך א אין אמת'ן ביסטו יא געווען מיין חבר ווייל דו ביסט נישט! - בל"נ וואלקסוועגען קען באקומען פון מיר יעצט נאך א נתינה.....

אלנספאל קלינגט זיך גיט אין די אויערן דעם ווארט פונעם יארמער רב, איך בין נישט בודק מיין בילעט ווייל אזוי בין איך א ספוק עושר אבער מיטן בודק זיין קען איך נאך ווערן א וודאי עני....

לאמיר דמיון אויף כח - דאס וועט אונז געבן דאס מוט צי גיין ווייטער....

גר ותושב • 7טן יאנואר 2016

[פארקירצט]

פאר איך ענדיג וויל איך פשוט איבער זאגן א ווארט וואס איך האב לעצטנס געהערן פון א בעל דרשן, האט ער געזאגט, אסאך מענטשן טראכטן און זענען מתפלל זיי זאלן געוואונען א לאטערי פון אפאר מעלאנעס און זיין רואיג א גאנץ לעבן, נישט דארפן צוקומען צו קיינעם. זאגט ער, דאס איז דאך דער קללה פונעם נחש ווען דער באשעפער האט אים געשאלטן זיין שפייז זאל זיין ערד, פרעגט מען דאך אז ער האט דאך אייביג צו עסן, ענטפערן די ספרים אז דאס האט דער בורא געוואלט, ער האט אים געזאגט נעם אלעס און טרעט אפ פון מיר איך וויל דיר נישט קענען, און ליידער זענען אסאך מענטשן (ואני בתוכם) מתפלל דער באשעפער זאל אונז שעלטן מיט דער זעלבער קללה.

שלמה המלך • 8טן יאנואר 2016

חברה! ס'איז נישט נארמאל!!! איך זע ממש די צרות פאר די אויגן!!! עס האלט ביי אכט מאות מעלוינעס יוייششש....

וואס טיט מען מיט דעם געלט??????????????????????????????????

יהושע חיים • 11טן יאנואר 2016

כ'האב געפרעגט איינעם אויב ער האט געוואונען די לאטערי זאגט ער מיר אז תפלה עושה מחצה, איך האב נישט געוואונען אבער מיין חבר האט אויך נישט געוואונען

פליקער • 12טן יאנואר 2016

א משולח זאגט מיר היינט אויב ער געווינט די לאטערי, לייגט ער אריין עלעוועיטאר'ס און די בנ'נים ער זאל נישט ברויכן אפלויפן די פיס ווען ער שנארט.

שלמה המלך • 13טן יאנואר 2016

איך האב ענק געזאגט איך האב געוואנען!
אלע נומבערס און אויך די פאוער באל! אבער נישט כסדרן...

קורץ און שארף

פערל פון די ארכיוון

שלש קורצע שטיקלעך פון דריי ארכיוון, אלע ארום שפילן.

וואס איז א שפיל?

שמעקעדיג:

וואס איז דאס זוסמאן שפיל?

איסר האטלקי:

א דראמאטישע שפיל וואס האט זיך אפגעשפילט אין די שפיל ערטער דורך ערפאררענע שפילער וואס האבן געלאזט אויפשפילן דעם פארגאבטן שפיל.

קאווע שטיבל • „זוסמאן שפיל" • 2טן דעצעמבער 2018
https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/12743.html

גרויסע צרות

Sixtysix:

טייערע יודן
סאיז גרויסע צארעס
די יענקיס פארלירן
זיי שפילן יעצט קעגן די שוואכסטו טים אין דער אמעריקאנר ליג אוקלאנד און זיי האבן שוין פארלוירן 3 מאל אין האלטן אין מיטן פארלירן צים פערדע מאל
זאגטס טילים
לייגטס $ אין פישקה
רייסט איין

יואלי ווילי:

אדער מאכט אן עצרת אין בארקלעיס. וועלכע געימס שפילט מען דארט?

געלט גייציגער:

איך זע אז ס'איז דא דא אין פאליש מומחים אין בעיס באל, איינער קען מיר געבן א קרעש קורס אין הלכות בעיס באלל?

כעלעם אי"ה באצאלן מיט א לייק

גראסיאס אמיגאס

פאליש • „בעיסבאל" • 18טן–19טן יוני 2017
https://palish.sites.tab.bot/t/831.html

candy crush

הרוצה בעילום שמו:

שפלסטו דאס?
וועלעכע לעוועל האלטסטו?
האסטו זיי שוין אמאל געגעבן צי לייזן?

ראש הקהל:

כ'מיין אז עס מאכט שרעקליך עדיקטעט און מענטשן קענען ספענדן שעות ע"ג שעות און געלט אויף סתם הוילע נארישקייטן איך האב עס נאר וואס פארמעקט פון מיין כלי נאכן מרגיש זיין די עדיקשען.

שלומיאל:

וועם אינטערסירט נאך היינט candy crush?
אלעס איז אריבער צו Pokemon Go

קרעטשמע • „21 • "candy crushסטן יולי 2014 – 20סטן יולי 2016
https://kretchme.sites.tab.bot/t/113.html

היסטאריע

היינט מיט . . . יאר צוריק

וואס האט מען געשריבן אויף די פארומס אויף דעם זעלבן טאג, דעם 7טן דעצעמבער, אין פריערדיגע יארן?

10
יאר צוריק
2016

ווינטער איז דא!

וועטערבאריכט • קאווע שטיבל • אידישע און אלגעמיינע נייעס • 7טן דעצעמבער 2016

א גוטן אוועגט, ווינטער קומט אריין מארגן און בלייבט פאר א ווײַלע. א קאלד פראנט וועט אדורכקומען מארגן נאכמיטאג, שטארקע ווינטן וועלן אריינברענגען די ערשטע עכט קאלטע נאכט פארן שטאט דאנערשטאג נאכט, מיט טעמפרעטורס אין די 20s און real feels נאנט צו 10! א שניי שויער קען פאלן פרייטאג מיט די בעסטע chances אפסטעיט. פרייטאג און שבת וועלן בלייבן טייל זוניג , קאלט און שטארק ווינטיג. זונטאג קומט אן דער נעקסטער שטורם , די נייערע מאדעלס ווייזן א קעלטערע סצענע מיט א מעגליכקייט פאר אונזער ערשטע accumulating שניי אפילו פאר דער שטאט פון זונטאג נאכט ביז מאנטאג מיטאג. די קענעדיען מאדעל ווייזט ארום 6-8 אינטשעס, די אמעריקאנער 3-5 . דאס איז פאר דער שטאט, פארשטייט זיך מער אפסטעיט. איך בין נאך נישט איבערגעצייגט פון איין מאדעל ראן , לייג איך אריין רעגן אדער שניי, אבער מען וועט איי"ה האלטן אן אויג. וואס אלע מאדעלס ווייזן יא איז ענדע נעקסטע וואך קומט אריין אפילו קעלטערע לופט ...רבותי , בקיצור ...ווינטער איז דא!

[פארקירצט]

https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/8116-45.html

8
יאר צוריק
2018

רבי פרחיה'ס קשיא

גדליה • קאווע שטיבל • העמק דבר • 7טן דעצעמבער 2018

דער עולם דא האט זיך שוין אביסעלע באקענט מיט רבי פרחיה. כ'האב שוין עטליכע מאל איבערגעגעבן זיינע דברי חכמה דא.

היינט טרעף איך רבי פרחיה'ן אין מקוה אינגאנצן פארטראכט. וואס גייט פאר רבי פרחיה? פרעגן מיר אים. א שווערע קשיא איז אים ביגעפאלן, זאגט ער. וואס?

אמער, הייבט רבי פרחיה אן דרייען מיטן פינגער, די חנוכה נס איז געווען אז מ'האט געטראפן איין קריגל אויל און ס'האט געברענט אכט טאג.

נו יא, שטים איך צו.

אויב דו לעכט האט געברענט אכט טאג, פארוואס צינדט מען ניין טעג?

הערשט יעצט האב איך געשפירט די שווערער געוויכט פון רבי פרחיה'ס קשיא און פארשטאנען וואס ער טראכט אזוי אריין.

ברוך השם די אייבערשטער האט מיר חונן דעת געווען און באלד אריינגעגעבן אין קאפ דריי תירוצים.

א. די ניינטע טאג איז פאר ספיקא דיומא.

ב. שטייט אין שלטי הגיבורים אז חנוכה איז קעגן סוכות, אויב אזוי איז פארשטענדליך אז די ניינטער טאג איז קעגן שמיני עצרת.

ג. צוליב חביבות המצוה, ווייזן אז מ'קען זיך נישט געזעגענען פון די הייליגע חנוכה לעכט.

אויב איינער האט נאך תירוצים קען מען עס דא שרייבן לתועלת הרבים, מ'זאל עס קענען נאכזאגן ביי די חנוכה מסיבות. ולמצוה גדולה יחשב.

א פרייליכן שבת חנוכה.

https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/12761.html

קאלום

די תגובה פון דער וואך

„תוהו ובוהו" האט דערציילט ווי אזוי דער דריידל איז אריין אין אידישע שטובן אונטערן נאז פונעם שטן, און אז דער שטן איז געבליבן „מיט דער צונג אינדרויסן". „מתבודד" האט געענטפערט:

> למעשה האט זיך דער שטן יא אן עצה געגעבן, דורכן אריינברענגען דעם טריפה'נעם נ' ג' ה' פ' דריידל בקרב מחנינו...

מתבודד • קאווע שטיבל • 22סטן דעצעמבער 2022

https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/15729.html

מקורות

פון וואו די שטיקער קומען

אלע שטיקער אין דעם נומער זענען געגנומען פון די ארכיוון אויף archiv.sites.tab.bot. ביי יעדן שטיק: דער ארכיוו, דער פארום, דער אשכול, דער ניק פונעם שרייבער, דער דאטום, און דער לינק.

פעליעטאן	„א לימוד איבערן שאך ברעטל“ · **microssoft** זאלצוואסער · זאלצוואסער · אשכול „א לימוד איבערן שאך ברעטל“ · 24סטן אקטאבער 2012 https://zaltzvaser.sites.tab.bot/t/34.html
וויסנשאפט	„פראבאביליטי: וואס זענען די שאנסן?“ · **פארוואס?** קאווע שטיבל · וויסנשאפט · אשכול „פראבאביליטי חלק א“ · 4טן מערץ 2014 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/6021.html
היסטאריע	„דריידל, דריידל, דריידל“ · **תוהו ובוהו און אנדערע** קאווע שטיבל · א שמייכל · אשכול „דריידל, דריידל, דריידל“ · 21סטן–25סטן דעצעמבער 2022 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/15729.html
איבערלעבונגען	„איבער חנוכה, געמישטע געפילן און קוויטלעך“ · **חכם-לב** קאווע שטיבל · געזעלשאפט · אשכול „איבער חנוכה, געמישטע געפילן און קוויטלעך“ · 29סטן דעצעמבער 2016 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/11186.html
קולטור • ספארט	„ספארטס און דער אידישער מאמענט“ · **berlbalaguleh און אנדערע** קאווע שטיבל · קאווע שטיבל · אשכול „"ספארטס" און דער אידישער מאמענט (חלקים א–ד)“ · 23סטן–25סטן דעצעמבער 2014 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/7970.html
א שמועס פון דער וואך	„דער מאנטי האל פראבלעם“ · **יידל, געפילטע פיש, משה געציל און אנדערע** קאווע שטיבל · וויסנשאפט · אשכול „דער "מאנטי האל פראבלעם"“ · 1טן–6טן יאנואר 2013 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/2661.html
הומאר	„איך האב געוואונען די לאטערי!“ · **שלמה המלך און אנדערע** קאווע שטיבל · קאווע שטיבל · אשכול „איך האב געוואונען די לאטערי!!! וואס טוה איך מיט דעם???“ · 6טן–13טן יאנואר 2016 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/10000.html
היינט מיט 10 יאר צוריק	„ווינטער איז דא!“ · **וועטערבאריכט** · קאווע שטיבל · אידישע און אלגעמיינע נייעס · 7טן דעצעמבער 2016 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/8116-45.html
היינט מיט 8 יאר צוריק	„רבי פרחיה'ס קשיא“ · **גדליה** · קאווע שטיבל · העמק דבר · 7טן דעצעמבער 2018 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/12761.html
פערל פון די ארכיוון	„וואס איז א שפיל?“ · **שמעקעדיג / איסר האטלקי** · קאווע שטיבל · „זוסמאן שפיל“ · 2טן דעצעמבער 2018 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/12743.html
פערל פון די ארכיוון	„גרויסע צרות“ · **Sixtysix / יואלי ווילי / געלט גייציגער** · פאליש · „בעיסבאל“ · 18טן–19טן יוני 2017 https://palish.sites.tab.bot/t/831.html
פערל פון די ארכיוון	„candy crush“ · **הרוצה בעילום שמו / ראש הקהל / שלומיאל** · קרעטשמע · „21 · “candy crushסטן יולי 2014 – 20סטן יולי 2016 https://kretchme.sites.tab.bot/t/113.html
די תגובה פון דער וואך	**מתבודד** · קאווע שטיבל · 22סטן דעצעמבער 2022 https://kaveshtiebel.sites.tab.bot/t/15729.html

אין דעם קומענדיגן נומער: דאנערשטאג, דעם 10טן דעצעמבער – נומער 15, אויף פרשת מקץ און חנוכה; מאנטאג, דעם 14טן דעצעמבער – נומער 16.

„ארכיוו“ • אויסגעקליבן און מגיה געווען פון די אידישע פארומס און בלאגס • די ווערטער געהערן צו זייערע שרייבער.